

המחנה הציוני – מצע 2015

**חברה משגשגת וכלכלה צודקת,
בטחון לאומי ויוזמה מדינית,
מדינה יהודית ודמוקרטיה**

אזרחיות ואזרחי ישראל יקרים,

אנחנו גאים לפרוס בפניכם את המצע של המחנה הציוני.

מצע זה משרטט את קווי היסוד של חזוננו ושל הדרך האחראית אשר נוביל אחרי הבחירות. דרך שתשיב לידי ישראל את היוזמה והשליטה בגורלה ועתידה. דרך שתייצר מהפך בסדר העדיפויות הלאומי ובהלך הרוח הציבורי. דרך שתוציא אותנו מהבידוד הביני"ל ותבלום את העלייה המתמשכת במחירי הדיור והמחיה. דרך שתסלול נתיבים חדשים של צמיחה, של צמצום פערים ושל חיזוק הפריפריה. דרך שתפתח דלתות של הזדמנויות ובשורות חדשות לחברה הישראלית שאנחנו כל כך אוהבים.

דרך זו נוצרה הודות לחיבור בין מפלגות "העבודה" ו"התנועה". אחרי שש שנים גדושות באיומים והפחדות ונטולות הישגים ופתרונות, אנחנו מבקשים להשיב לאזרחי ישראל את התקווה ולהציע להם אופק חדש. לחברה הישראלית מגיעה הנהגה שתנווט את דרכנו באחריות ולא תטיל את האחריות על אחרים. הנהגה שתייצר פתרונות אמתיים לנושאים שנוגעים לבית, לביטחון, לכיס, ללב ולעמיד של כל אחד ואחת מאתנו.

אלו קווי המסגרת של החזון שלנו. אין לנו ספק שהיעדים והאתגרים הניצבים בפנינו מורכבים. עם זאת, אנחנו בטוחים שהבחירה בדרך הזו, תחזיר את ישראל להיות חברה מופת, חברה חזקה, שוויונית, בטוחה וצודקת. אנחנו נגיע לשם בזכות סוכני התקווה והשינוי, שיפעלו יחד, כמחנה אחד, מתוך הכרה באחריות ההיסטורית המונחת על כתפנו. נגיע לשם כי אין אפשרות אחרת לעתידה של החברה הישראלית.

אנו גאים ברשימת המועמדות והמועמדים של המחנה הציוני שבראשה אנו ניצבים. זו רשימה מנוסה, איכותית ומקצועית, המשקפת את פניה המגוונות והיפות של החברה הישראלית, על כל חוגיה וקהליה. זו רשימה המדגישה את ריבוי הפנים ואת המכנה המשותף בעת ובעונה אחת, והיא מציעה מנהיגות אחראית, שקולה ומסורה למדינת ישראל. במיוחד אנו גאים על הייצוג המשמעותי של נשים ברשימה ורואים בו צעד נוסף קדימה בדרך לייצוג ראוי ושוויוני באופן מלא.

אנו מודים לח"כ נחמן שי שהוביל את כתיבתו של המצע בשיתופם של עו"ד מלי פולישוק ועו"ד הרב גלעד קריב ולמאות החברים והחברות שתרמו מחזונם ומניסיונם לגיבוש פרקי המצע השונים.

שלכם,

יצחק (בוז'י) הרצוג

ציפי לבני

המחנה הציוני

המחנה הציוני - מצע 2015

חזון המחנה הציוני למדינת ישראל

"בארץ-ישראל קם העם היהודי, בה עוצבה דמותו הרוחנית, הדתית והמדינית, בה חי חיי קוממיות ממלכתית, בה יצר נכסי תרבות לאומיים וכלל-אנושיים והוריש לעולם כולו את ספר הספרים הנצחי... זוהי זכותו הטבעית של העם היהודי להיות ככל עם ועם עומד ברשות עצמו במדינתו הריבונית..."

מדינת ישראל תהא פתוחה לעליה יהודית ולקיבוץ גלויות; תשקוד על פיתוח הארץ לטובת כל תושביה; תהא מושתתת על יסודות החירות, הצדק והשלום לאור חזונם של נביאי ישראל; תקיים שוויון זכויות חברתי ומדיני גמור לכל אזרחיה בלי הבדל דת, גזע ומין; תבטיח חופש דת, מצפון, לשון, חינוך ותרבות; תשמור על המקומות הקדושים של כל הדתות; ותהיה נאמנה לעקרונותיה של מגילת האומות המאוחדות...

אנו מושיטים יד שלום ושכנות טובה לכל המדינות השכנות ועמיהן, וקוראים להם לשיתוף פעולה ועזרה הדדית עם העם העברי העצמאי בארצו. מדינת ישראל מוכנה לתרום חלקה במאמץ משותף לקידמת המזרח התיכון כולו..."

מתוך מגילת העצמאות

- מפלגות העבודה והתנועה הקימו יחד את המחנה הציוני כדי להציב בפני ציבור הבוחרים **חלופה רעיונית ושלטונית** המבטיחה את עתידה את מדינת ישראל כמדינה יהודית ודמוקרטית, בטוחה בחוסנה ושואפת שלום וצדק חברתי, ברוח ערכיה של מגילת העצמאות.
- מדינת ישראל עומדת בשעת מבחן קשה, מהקשות שידעה מאז הקמתה. זה הוא **מבחן לעם ולמנהיגותו הנבחרת** ותוצאותיו גורליות לעתידה של מדינת ישראל.
- המחנה הציוני מציע לאזרחי ישראל **מנהיגות איכותית ומנוסה**, המובילה דרך חלופית, ערכית ומעשית דרך לחברה צודקת וכלכלה משגשגת דרך לביטחון וחידוש היוזמה המדינית; דרך לחיזוק ערכיה של מדינת ישראל כמדינה יהודית ודמוקרטית.
- המחנה הציוני מתחייב בפני אזרחי ישראל לשרתם באמונה, בניקיון כפיים ובענווה **תוך מתן דוגמה אישית**.
- המחנה הציוני מתחייב להשיב לממשלת ישראל את **האחריות לרווחה החברתית והכלכלית של כל אזרחי ישראל**, ולפעול לצמצום הפערים החברתיים, למיגור העוני, לחיזוק הפריפריה, לשיקום מערכות החינוך והבריאות, ולפתרון משבר הדיור; תוך חיזוקה ופיתוחה של הכלכלה הישראלית.
- המחנה הציוני מתחייב לשמר ולחזק את **כוח ההרתעה של מדינת ישראל** ואת חוסנו של צבא ההגנה לישראל ולקדם את **המשא והמתן המדיני** על בסיס העיקרון של שתי מדינות לאום לשני עמים, תוך חיזוק הקשרים עם מדינות ערב המתונות ושיקום מעמדה הבינלאומי של ישראל.
- המחנה הציוני מתחייב לממש את ערכיה של מדינת ישראל כמדינה יהודית ודמוקרטית ולקדם את ערכי **השוויון, הסובלנות, והערבות הדדית** תוך בלימת תופעות הגזענות, הדרה ואפליה של קבוצות בחברה הישראלית.

- המחנה הציוני רואה חשיבות מרכזית ב**טיפוח רוח האחוה הישראלית**, בשילובם של כל הקבוצות והחוגים במרקם החיים הישראלי ובאיחוי השסעים המבתרים את החברה הישראלית, תוך טיפוח מתמיד של ערכי הכבוד הדדי, הסבלנות ודרך ארץ.

שער ראשון: בטחון לאומי ויוזמה מדינית

שאלו שלום? וישלם? ישלנו אהבין. יהי שלום בחילך שלוה בארמנותיך. למען אחי ורעי אדברה נא שלום בך.

תהילים קכב

אם אין ברירה, אם חרב חדה מונחת על צוואר; אם אין שיעור לסכנה לחיים, לקיומנו, אם הכול מונח על כף המאזניים - אין ברירה, הולכים לקרב, הולכים גם לאובדן חיים. אבל אני אומר לכם גם: טוב לחיות בעד ארצנו. המוות והשכול הפוקדים אותנו תכופות אינם בבחינת גזרת גורל ולא גזרה משמים. אפשר גם אחרת. אפשר לפחות לנסות.

רה"מ יצחק רבין ז"ל, נאום ביום תל חי 1995

יוזמה להסדר מדיני

השגתו של הסדר מדיני הוא אינטרס ישראלי ראשון במעלה ותנאי להבטחת עתידה כמדינה יהודית ודמוקרטית, הנהנת מתמיכה וגיבוי בינ"ל רחבים. המחנה הציוני יפעל לגיבוש הסדר מדיני ולעיצוב גבולות הקבע של מדינת ישראל כמדינה יהודית-דמוקרטית, בטוחה וצודקת, באמצעות התנעת יוזמה מדינית-ביטחונית. יוזמה זו תשקף את ערכי היסוד של מדינת ישראל שבאו לידי ביטוי בשילוב הקריאה לשלום ולשכנות טובה בהכרזת העצמאות בצד הגדרתה החד משמעית של מדינת ישראל כמדינת הלאום של העם היהודי.

- המחנה הציוני יפעל לחידוש המשא ומתן המדיני, במסגרת דו-צדדית, אזורית ובין לאומית, מתוך כוונה לחתור להסדר קבע עם הפלסטינים, המבוסס על עיקרון שתי מדינות לאום לשני עמים.
- הסדר הקבע יתבסס על שמירה קפדנית על צורכי הביטחון של מדינת ישראל וסיום הסכסוך הישראלי-ערבי. ההסדר יגובש בתמיכתן של מדינות ערב המתונות והקהילה הבינ"ל ויתבסס על העקרונות הבאים: פירוז המדינה הפלסטינית, שמירת גושי ההתיישבות ביהודה ושומרון בריבונות ישראלית, חיזוק ירושלים ומעמדה כבירתה הנצחית של מדינת ישראל, והבטחת חופש דתי וגישה למקומות הקדושים לכל הדתות, בצד שמירה על ריבונות ישראלית. פתרון בעיית הפליטים הפלסטינים ע"י הקמת מדינה פלסטינית ולא בישראל.
- ההסכם העתידי יתייחס גם לזכויותיהם של הפליטים היהודים ממדינות ערב והפיצוי המגיע להם.
- המחנה הציוני ימנע כל פעולה שיש בה פגיעה מהותית באפשרות להגיע להסדר מדיני ובכלל זה הפסקת הבניה בהתנחלויות מחוץ לגושי ההתיישבות ובמעמדה הבינלאומי של ישראל ואשר מובילה לבידודה הבינ"ל.
- המחנה הציוני יפעל לפיתוח שיתופי פעולה כלכליים ואזרחיים עם הרשות הפלסטינית, בסיוע של ארצות הברית והקהילה הבינ"ל, במטרה להביא לשיפור איכות החיים, ליציבות כלכלית ולהגברת עצמאותה של הרשות הפלסטינית. פעולות אלה יסירו בהדרגה אחריות ישראלית על תחומים אלה.

חיזוק הביטחון וכושר ההרתעה של מדינת ישראל

שמירה על כושר ההרתעה של מדינת ישראל הוא תנאי הכרחי להבטחת העתיד של מדינת ישראל, כמו גם ליצירת הזדמנויות לקידום התהליך המדיני. מפת האיומים המתרחבת באזורנו מחייבת את המשך בנין הכוח של צה"ל תוך איזון נכון ואחראי עם צרכיה הנוספים של החברה הישראלית.

- ממשלה בראשות המחנה הציוני תחזק את כושר ההרתעה של מדינת ישראל המבוסס על עוצמתו של צה"ל על יתרונו האיכותי, על עליונותה המודיעינית של מדינת ישראל ועל יחסיה האסטרטגיים של מדינת ישראל עם בעלות בריתה, ובראשן ארצות הברית.
- ממשלה בראשות המחנה הציוני תמנע את התחמשותם של חיזבאללה וארגוני טרור בסוריה ובלבנון בנשק אסטרטגי ותבסס הרתעה כנגד גורמים אלו באמצעות שילוב של מהלכים מבצעיים, מדיניים ומודיעיניים.
- ממשלה בראשות המחנה הציוני תייצר הרתעה משמעותית למול החמאס ושאר ארגוני הטרור, ותפעל להחלשתם ולבידודם במטרה להוביל לפירוזה של רצועת עזה ולחיסולן של תשתיות הטרור ביהודה ושומרון. זאת באמצעות שילוב של מהלכים מדיניים ומבצעיים יזומים ושיתוף פעולה עם הרשות הפלסטינית, עם ממשלת מצרים ועם גורמים אזוריים ובינלאומיים.
- ממשלה בראשות המחנה הציוני תגבש תקציב בטחון אחראי ויעיל אשר ייתן מענה מספק לצרכי הביטחון ולהבטחת מוכנותו של צה"ל, תוך התחשבות בסדרי העדיפויות הלאומיים של ישראל ובצרכים החברתיים.
- ממשלה בראשות המחנה הציוני תטפח ותעצים את ערך השירות בצה"ל, בקהילת המודיעין ובמשטרת ישראל, ותפעל לחיזוק מערך המילואים. בכלל זה יפעל המחנה הציוני להגדלת התגמול הכספי לחיילי החובה, להרחבת תוכניות הסיוע והתמיכה בחיילים משוחררים ולשמירה קפדנית על זכויות חיילי המילואים במקום עבודתם או לימודיהם.

בלימת תוכנית הגרעין האיראנית

בלימת תוכנית הגרעין האיראנית היא יעד בטחוני ראשון במעלה של מדינת ישראל. השגתו של יעד קיומי זה מותנית בשילוב של פעילות דיפלומטית יעילה ונבונה, גיבוש הבנה אסטרטגית בין מדינת ישראל וארה"ב והבטחת המוכנות של מדינת ישראל וצבא ההגנה לישראל לכל תרחיש.

- ממשלה בראשות המחנה הציוני תפעל למנוע מאיראן פיתוח יכולות גרעיניות צבאיות באמצעות הסדר קבע בינה לבין הקהילה הבינלאומית אשר יכלול פירוק התשתיות הגרעיניות הקיימות ומשטר פיקוח בינלאומי נוקשה ויעיל.
- ממשלה בראשות המחנה הציוני תחזק את התיאום האסטרטגי עם ארצות הברית ומדינות אירופה בסוגיית הגרעין האיראני, מתוך הבנה שעמדתן ומעורבותן חיונית להשגת מטרה זו ולהבטחתה לאורך זמן.
- ממשלה בראשות המחנה הציוני תשמר את האופציה המבצעית של ישראל לסכל פיתוח של יכולת גרעין איראנית אם יכשלו המאמצים המדיניים והבינ"ל להשגתו של יעד זה.

מערכת היחסים האסטרטגית עם ארה"ב ויחסי החוץ של ישראל

הברית האסטרטגית בין ארצות הברית ומדינת ישראל היא מרכיב מכונן בחוסן הלאומי של מדינת ישראל ונכס שיש לשמר אותו ולטפחו בקפדנות. הפגיעה בברית זו כמו גם ההידרדרות במעמדה הבינלאומי של ישראל מובילות לנזק בל יסוער לעוצמתה המדינית והביטחונית של מדינת ישראל.

- ממשלה בראשות המחנה הציוני תשקם את מערכת היחסים המיוחדת עם ארצות הברית, שנפגעה קשות בימי הממשלה היוצאת, ותחזק את תמיכתו של הציבור האמריקאי ושל נבחרו מכל הקשת הפוליטית במדינת ישראל.
- ממשלה בראשות המחנה הציוני תפעל לשיקום יחסי החוץ של מדינת ישראל המהווים נדבך מרכזי בביטחון הלאומי, ולבלימת מגמת הבידוד המדיני של ישראל ברחבי העולם, תוך העמקת הקשרים עם מדינות העולם, ובכללן: האיחוד האירופי, סין, הודו ורוסיה.
- ממשלה בראשות המחנה הציוני תאבק בתנועות הדה-לגיטימציה וההחרמה הבינ"ל, השואפות לערער על זכות קיומה של מדינת ישראל כמדינה יהודית ודמוקרטית, ותקצה את המשאבים הדיפלומטיים והמשפטיים הדרושים לשם כך.
- ממשלה בראשות המחנה הציוני תעניק הגנה מלאה למפקדי צה"ל וחייליו מפני כל הליך משפטי מחוץ לישראל בגין שירותם הצבאי.

שתוף פעולה עם מדינות ערב המתונות וגיבוש בריתות אזוריות

התהליכים העוברים על העולם הערבי בשנים האחרונות מייצרים אימים חדשים על מדינת ישראל. בו בזמן הם מקדמים שותפות אינטרסים חסרת תקדים בין מדינת ישראל לבין מדינות האזור המתונות והזדמנויות חדשות לשיתופי פעולה ביטחוניים, מדיניים וכלכליים. ניצול הזדמנויות אלו הוא מרכיב חשוב בחיזוק הביטחון הלאומי של מדינת ישראל.

- ממשלה בראשות המחנה הציוני תפעל לגיבוש הבנות ושיתופי פעולה אזוריים במאבק נגד תנועות רדיקליות וארגוני טרור.
- ממשלה בראשות המחנה הציוני תבצר את מערכת היחסים האסטרטגית עם מצרים ותקדם שיתופי פעולה כלכליים וביטחוניים בין המדינות, לרבות באמצעות פיתוח "רצועת שלום כלכלית" לאורך הגבול הישראלי-מצרי.
- ממשלה בראשות המחנה הציוני תחזק את יחסי השלום האסטרטגים של מדינת ישראל עם ירדן, ותחדש את שיתוף הפעולה הכלכלי והביטחוני עם ממשלתה, באמצעות מימוש התוכניות לפיתוח אזורי סחר, תעשייה ותיירות משותפים לאורך בקעת הירדן והערבה ובאמצעות מימוש תוכניות לפיתוח אזורי סחר, לתעשייה, ולתיירות משותפת לאורך בקעת הירדן והערבה, ועל ידי הגשמת מחויבותן של ממשלות ישראל לשמר את הסטאטוס קוו במקומות הקדושים בירושלים.

שער שני: חברה משגשגת וכלכלה צודקת

... פתח חרצבות רשע החר אגדות מוטה ושלח רצוצים חפשים וכל מוטה
תנתקו. הלא פרס לרעב לחמד ועניי מרודים תביא בית, כי תראה ערם
וכסיתו ומבשרך לא תתעלם. אז יבקע פשח אורך וארכתך מהרה
תצמח... והיית פגן רוח וכמוצא מים אשר לא יכזבו מימיו.

ישעיהו נח, מתוך הפטרת יום הכיפורים

כי עוד נפשי דרור שואפת,
לא מכרתיה לעגל-פז,
כי עוד אאמין גם באדם,
גם ברוחו, רוח עז.

רוחו ישליך פבלי-הבל,
ירוממונו במתי-על;
לא ברעב ימות עבד,
דרור – לנפש, פת – לדל.

...

שאל טשרנחובסקי, מתוך "אני מאמין"

כאלו אפשר למתח קו ולומר: מתחמיו העני.

...

הייתי ילד, בבית שקראו לו צריף,
בשכונה שאמרו עליה מעברה.
הקו היחיד שראיתי היה קו האפק ומתחמיו הפל גראה
עני.

רוני סומק, מתוך "קו העני"

עקרונות יסוד למדיניות חברתית-כלכלית

עקרונות יסוד:

- הדרך החברתית-כלכלית של המחנה הציוני מציבה את האדם במרכז ורואה את תפקידה של המדינה במתן מענה לצרכיו ולרווחתו. הדרך הכלכלית היא האמצעי להשגת היעדים החברתיים הרצויים.
- המחנה הציוני מציג את הזכות לקיום בכבוד כערך מכוון. קיומו של ביטחון סוציאלי לכל אזרח ותושב הוא תנאי הכרחי לחוסנה של מדינת ישראל.
- המחנה הציוני מגדיר את ההון האנושי של ישראל כמשאב לאומי מרכזי ויפעל לפיתוחו. פיתוח ההון האנושי הוא המפתח לצמיחה אישית, חברתית וכלכלית ולהגדלת הכנסות המדינה לרווחת אזרחיה.
- המחנה הציוני מחזיר את האחריות לממשלה לספק רשת ביטחון חברתית לאזרחי המדינה, לרווחת הפרט והמשפחה, הילד והאזרח הוותיק, במתן שירותי חינוך, בריאות, ביטחון אישי, דיור, בטחון תזונתי וצרכי היסוד האחרים.
- המחנה הציוני רואה בשוק חופשי, קיום תחרות הוגנת ומעורבות הממשלה באסדרת הפעילות במשק ומניעה של כשלי שוק, את הבסיס לצמיחה כלכלית שתחלחל אל כל שדרות האוכלוסייה. הכלכלה הישראלית צריכה להתבסס על שוק חופשי, שוויון הזדמנויות, תחרות הוגנת, פעילות אקטיבית ממשלתית להספקה ישירה של השירותים הציבוריים, צמצום הפערים החברתיים, העסקה ראויה ולא נצלנית, מניעת השפעה לא ראויה של בעלי הון הפוגעים בצמיחה הכלכלית השוויונית, הפחתת הריכוזיות בענפי המשק, פישוט הליכי הבירוקרטיה ומאבק בהון השחור.
- המחנה הציוני מתוך סולידריות חברתית רואה בצמצום הפערים הכלכליים והחברתיים צורך חיוני לשיקום החברה הישראלית וללכידותה. צמצום הפערים יתאפשר באמצעות השקעה ציבורית משמעותית בחינוך, השכלה גבוהה, הכשרה מקצועית, פיתוח מקומות תעסוקה, שיפור יכולת ההשתכרות של האזרח, הורדה משמעותית של יוקר המחייה וטיפול ממוקד במוקדי אבטלה ומצוקה.
- המחנה הציוני מחויב להחזיר לציבור הישראלי את נכסיו תוך הפסקת הניצול של משאבי הציבור ואוצרות הטבע לתועלתם של מעטים. השימוש בנכסי הציבור, בדגש על קרקעות המדינה, צריך להיות מכוון לרווחתם של כל אזרחי ישראל לרבות בתחום הדיור.
- המחנה הציוני רואה בשחיקתו של מעמד הביניים והתרחבות מעגלי העוני והמצוקה איום אסטרטגי על חוסנה של מדינת ישראל.
- המחנה הציוני מכיר בהשלכות החברתיות והכלכליות של הקיפאון המדיני ובצורך לפעול מיידית לחידוש המו"מ המדיני ולשיפור מעמדה הבינלאומי של ישראל.
- המחנה הציוני מדגיש את חשיבותן של ההתיישבות העובדת והחקלאות, במיוחד בפריפריה בנגב ובגליל, לחוסנה של הכלכלה הישראלית.

רגל ראשונה: מתן מענה למצוקות האזרח הישראלי

הזכות לדיור

הזכות לדיור הינה אחת מזכויות היסוד החברתיות עליהן חייבת המדינה להגן במסגרת אחריותה כלפי אזרחיה. משבר הדיור הנוכחי במדינת ישראל מהווה פגיעה משמעותית בחוסן החברתי הלאומי ובתחושת הביטחון והתקווה של דור העתיד של החברה הישראלית. פתרון משבר הדיור חייב לעמוד כיעד מרכזי של כל ממשלה אחראית בישראל.

ממשלה בראשות המחנה הציוני תפעל להשגתם של היעדים הבאים:

- ריכוז הטיפול במשבר הדיור תחת אחריותו הישירה של ראש הממשלה והקמת קבינט ממשלתי לדיור בראשותו, תוך הכפפת מנהל התכנון ורשות מקרקעי ישראל תחת סמכותו.
- העמדת מלאי הדירות המתוכננות על 300 אלף יחידות עד לשנת 2019.
- שינוי מדיניות הממשלה לשיווק הקרקעות לבניה והעמדת הגדלת היצע הקרקעות לבנייה כיעד המרכזי של התוכנית, תוך שיווק קרקעות המדינה באזורים ייעודיים בהנחה של עד 50%.
- הפעלת תכניות ממשלתיות לדיור בר השגה לרבות תכנית להקצאת קרקעות מדינה בעלות מינימאלית בתמורה להקצאת נתח מהדירות המתוכננות לטובת דיור בר השגה. דירות אלו יוצעו למשפחות בעשירונים 1-6 בשכירות ארוכת טווח ומפוקחת (15-25) שנים תוך צבירה הדרגתית של זכויות בעלות.
- גיבוש ואישור הצעת חוק ממשלתית לשכירות הוגנת, תוך הסדרת הזכויות והחובות של השוכר והמשכיר, קידום שכירות ארוכת טווח ומניעת העלאת דמי שכירות באופן בלתי פרופורציונאלי.
- פישוט הליכי התכנון והבניה והסרת חסמים בירוקרטים, תוך הקפדה על מנהל תקין ואיזון עם צרכים סביבתיים וחברתיים, לרבות באמצעות הרחבת תקנים בוועדות התכנון המקומיות והמחוזיות וקיצור משמעותי של זמני ההמתנה לאישור תכניות בניה.
- שכלול מנגנון הסכמי הגג עם הרשויות המקומיות והרחבתו תוך הקמת מטות דיור אזורים, שירכוז את מימוש ההסכמים והטיפול בתוכניות בניה באזורים ייעודיים. במסגרת מהלך זה יוקם מטה דיור ייעודי לערים ויישובים ערבים ודרוזים לנוכח מצוקת התכנון והדיור החריפה במגזרים אלו.
- קידום תכניות בניה במרכזי ערים להתחדשות עירונית במסגרת תמ"א 38 (לחיזוק מבנים מפני רעידות אדמה), לרבות באמצעות העברת סמכויות ואמצעים לוועדות תכנון מקומיות, וזאת מבלי לפגוע בעתודות קרקע במרכז הארץ.
- הגדלה ניכרת של מלאי הדירות בדיור הציבורי באמצעות חידוש הבניה (לרבות במסגרת התוכנית לדיור בר השגה) ורכישת דירות תוך הבטחת תמהיל חברתי וגיאוגרפי מאוזן של הדיור הציבורי ברשויות המוניציפאליות השונות.
- הגדלת הסיוע בשכר דירה לזכאי הדיור הציבורי עד מימוש היעד של הגדלת מצאי הדירות, הרחבת כללי הזכאות לדיור הציבורי וביטול מכירת דירות בדיור הציבורי לעמותות שלא לצרכי דיור.
- יצירת תמריצים (לרבות באמצעות מנגנוני מיסוי) לזירוז הליכי בניה על ידי קבלנים ולניצול קרקעות בעלות פוטנציאל בניה.

הזכות לבריאות

נגישות לשירותי בריאות ורפואה מתקדמים, איכותיים וזמינים הינה זכות יסוד אנושית אותה יש להבטיח לכל תושב במדינת ישראל. מדיניות בריאות נכונה ויעילה מקדישה מאמצים ומשאבים לרפואה מונעת, הכוללת חינוך לאורך חיים בריא, לתזונה נכונה ולמניעת זיהום אוויר ומפגעים אחרים. התופעה במסגרתה הופכות הבריאות והרפואה מזכות יסוד למוצרים סחירים

אשר רק בעלי יכולת מסוגלים לרכושם, הינה פסולה מבחינה מוסרית ועלולה להביא להתפוררות יסודות הלכידות החברתית. תהליכי ההפרטה והמסחור של מערכת הבריאות מעמיקים ומרחיבים את הפער הקיים בין מרכז ופריפריה ואת הדרתן של קבוצות שונות מזכאות לשירותי בריאות. מערכת הבריאות חייבת לשרת את כל תושבי ישראל, מתוך תפיסה הרואה בבריאות זכות בסיסית, בריאות אינה יכולה להיות תלויה בהכנסה, בצבע עור, בשייך לאומי או דתי או במקום מגורים.

ממשלה בראשות המחנה הציוני תפעל לקידום היעדים הבאים:

- שיקום מערכת הבריאות הציבורית באמצעות הגדלת התקציב הממשלתי למערכת הבריאות כדי לסגור את הפער הקיים בחוסרי המערכת בהיקף של 1.5 מיליארד ₪ בבסיס התקציב השנתי, מתוכם תוספת חד פעמית של 300 מיליון לטובת קיצור תורים.
- הפחתת ההוצאה הפרטית לבריאות של תושבי ישראל על ידי אסדרת תחום הביטוחים המשלימים והפרטיים, מניעת כפל ביטוחים והגדלת התמריצים של קופות החולים להפניית מבוטחים לבתי החולים הציבוריים.
- גיבוש תכנית ממשלתית להפעלת השירותים בבתי החולים הציבוריים במשך כל שעות היממה במטרה להביא לצמצום תורים לניתוחים ולטיפולים ייחודיים.
- מניעת הפעלת שירותי רפואה פרטיים (שר"פ) בבתי החולים הציבוריים ואסדרה ממשלתית של תחום תיירות המרפא.
- חיזוק מקצוע רפואת המשפחה ושדרוג של מרכזי הבריאות המקומיים בשיתוף קופות החולים, במטרה לתת מענה מיטבי ונגיש לצרכי הציבור לבדיקות וטיפול חירום, על מנת להפחית את העומס מבתי החולים.
- הקצאת משאבים מועדפים לבתי חולים בפריפריה תוך התמקדות בהשוואת הנגישות לטיפולים מתקדמים וייחודיים.
- עיגון בחקיקה של מנגנון העדכון השנתי קבוע של סל התרופות והשירותים הרפואיים, בהתאם לצרכי האוכלוסייה ופיתוח טכנולוגיות חדשות.
- תכנון לאומי ורב שנתי של מערך הרפואה והסיעוד בישראל במטרה להבטיח תיקון ראוי, לשיפור מעמדם של העוסקים במקצועות הרפואיים והסיעודיים, ועידוד רופאים/ות צעירים/ות בתמריצים כספיים להתמחויות נדרשות.
- פיתוח תכנית ממשלתית לרפואה מונעת ולחינוך לאורח חיים בריא לרבות באמצעות החזרת שירותי הבריאות הרציפים במוסדות החינוך (אחיות בית הספר) והחזרה של תכנית "אפשרי בריא" ברשויות המקומיות.
- גיבוש מאגר נתונים ארצי יעיל ושקוף על תפקודי בתי החולים הציבוריים, משך ההמתנה לניתוחים ולטיפולים מיוחדים כבסיס לגיבוש מדיניות ממשלתית ולהגברת השקיפות של מערכת הבריאות בפני האזרח.
- שקיפות ושמירה על כללי האתיקה בהתנהלות מוסדות הבריאות, הנגשת המידע על זכויות החולה ומתן שירות איכותי ויחס נאות להבטחת כבוד החולה.
- חיזוק מעמדם של מקצועות הרפואה והסיעוד בתיאום עם הארגונים היציגים והמקצועיים.
- אסדרת נושא המחקר הרפואי בבתי חולים, מתוך מטרה לקדם את איכות והיקף המחקר הרפואי בישראל.

צמצום ממדי העוני והזכות לבטחון תזונתי

ממדי העוני בישראל מדאיגים ביותר, משפחות רבות בישראל הידרדרו בשנים האחרונות למעגל העוני ממנו הן מתקשות להיחלץ. יש לראות את הגידול העצום בממדי העוני בקרב ציבור העובדים בחומרה יתרה, זאת למרות העלייה בשיעור העובדים וירידת האבטלה. המצב החמור

נובע מכך שעובד מקבל שכר מינימום שאינו מספיק לצרכי היסוד שלו ושל משפחתו ומאידך יוקר המחיה בישראל מרקיע שחקים.

ממשלה בראשות המחנה הציוני תפעל להשגת היעדים הבאים:

- גיבוש תכנית ממשלתית רב שנתית לצמצום מימדי העוני בישראל תוך הגדרת יעדים ומדדים, דרכי פעולה והקמת קבינט חברתי-כלכלי בראשות ראש הממשלה.
- מחיקת החרפה של עוני בקרב אזרחים ותיקים על ידי הגדלה תוך שנתיים של השלמת ההכנסה לאזרחים ותיקים באופן שיעמיד את הכנסתם מעל לקו העוני.
- הגברת השתתפותן של אוכלוסיות מודרות משוק העבודה באמצעות תכניות ממוקדות ומותאמות של הכשרה מקצועית ויצירת תמריצים להשתלבות בשוק העבודה.
- המשך העלאת שכר המינימום ויצירת זיקה בין השכר הגבוה ביותר לשכר הנמוך ביותר במקומות העבודה.
- קידום תיקוני חקיקה שיאפשרו לאנשים עם מוגבלויות לרכוש השכלה ומקצוע ולצאת לעבודה מבלי שיאבדו את הקצבה המגיעה להם בגין מוגבלותם.
- קידום תיקוני חקיקה שיאפשרו לאימהות או לאבות, במשפחות חד הוריות לרכוש השכלה ולצאת לעבודה מבלי שיאבדו את הזכויות לקצבת משפחה חד הורית והגדלת תקרת ההכנסה המזכה בסיוע בשכר דירה.
- גיבוש תכנית ממשלתית רב שנתית לרפורמה במוסד לביטוח לאומי לטובת הגברת מיצוי הזכויות וביצוע בקרה ופיקוח ממשלתיים על השגת יעדי התוכנית.
- שיקום תוכנית ההזנה בבתי הספר והרחבתה תוך הבטחת רמה נאותה ובריאה של המזון המחולק במסגרתה.
- גיבוש ויישום תכנית ממשלתית ל"חסכון בעבור כל ילד" שיעמיד משאב כספי בסיסי בעבור כל אזרח צעיר.
- קידום הפחתת מע"מ על מוצרי יסוד.

הפחתת יוקר המחיה בתחומי המזון, האנרגיה, הבנקאות והחיסכון הפנסיוני

העלייה הדרמטית ביוקר המחיה בישראל היא מרכיב מרכזי בהתרחבות מעגלי העוני ובשחיקתו של מעמד הביניים הישראלי. תופעה זו פוגעת קשה ביכולתם של אזרחי ישראל להבטיח לעצמם ולבני משפחותיהם אורח חיים יציב, השגה ראויה של צרכי החיים בחברה מודרנית וחסכון נאות לעתיד. הטיפול ביוקר המחיה מחייב פעולה משולבת לעידוד התחרות ולאסדרה ממשלתית ראויה של תחומים בהם קיימים כיום כשלי שוק מהותיים.

ממשלה בראשות המחנה הציוני תפעל להשגתם של היעדים הבאים:

- הקמת קרן ממשלתית לעידוד התחרות בשווקים חיוניים הסובלים ממיעוט תחרות בהיקף של 100 מיליון ש"ח שנתי.
- הקמת רשת ארצית מסובסדת להפצה של מוצרי מזון ומוצרי צריכה יסודיים לטובת יצרנים מקומיים קטנים ובינוניים.
- הטלת פיקוח ממשלתי על מחירי הגז הטבעי וגיבוש הסדר ממשלתי להפרדת האחזקות במאגרי הגז באופן שיבטיח פעילות של לפחות שלושה ספקים עצמאים.
- בחינת דפוסי ההפרטה של נכסים ציבוריים בעבר וגיבוש מדיניות ממשלתית המבוססת מימוש הפוטנציאל של נכסי ציבור ומשאבים לאומיים לטובת הציבור כולו, אחריות ממשלתית להספקת השירותים החיוניים והגנה על זכויות העובדים.
- הפחתה משמעותית של עמלות הבנקים ופיקוח שוטף בתחום זה באמצעות הליכי חקיקה ותחיקה.

- חיוב בחקיקה של כל קרנות הפנסיה להצעת מסלול ללא ניהול אקטיבי בדמי ניהול מינימאליים ומפוקחים.

זכויות אזרחים ותיקים

האמירה היהודית "אל תשליכני לעת זקנה" חייבת להיות נר לרגליה של החברה הישראלית וקריאת כיוון לחובה להבטיח את הקיום בכבוד של אזרחי ישראל הוותיקים. גמלאי ישראל הינם אזרחים הראויים לכבוד ולהוקרה על תרומתם רבת השנים למדינה ולחברה. מצוקתם של מאות אלפי אזרחים וותיקים שנאלצים לבחור בין תרופה למזון בשל מצוקה כספית, הינה כתם מוסרי על מצפונה של החברה הישראלית, הדורש טיפול והסרה באופן בלתי מתפשר.

ממשלה בראשות המחנה הציוני תדאג להשגתם של היעדים הבאים:

- קביעת סל קיום בכבוד לאזרחים ותיקים.
- קידום תכניות ממשלתיות ייעודיות להכשרה מקצועית לאזרחים ותיקים, הקמת מרכזי תעסוקה ייעודיים לגיל השלישי, והרחבת התמיכה הממשלתית בתכניות ייחודיות להתנדבות, פנאי ותרבות.
- מחיקת החרפה של העוני בקרב אזרחים ותיקים בתוך שנתיים באמצעות הגדלת קצבת השלמת ההכנסה לאזרחים ותיקים אל מעבר לקו העוני.
- פתרון משבר הביטוח הסיעודי הקולקטיבי לגבי הדור המבוגר.
- הכללתם של טיפולי שיניים וטיפולי נפש לאזרחים ותיקים במסגרת סל הבריאות.
- ביצוע רפורמה בתחום הטיפול באזרחים סיעודיים באמצעות ריכוז השירותים בתחום זה תחת רשות ממשלתית אחת והנגשתם לציבור האזרחים הוותיקים ובני משפחתם.
- תגבור מערך העובדים/ות הסוציאליים/ות בלשכות הרווחה המופקדים על הסיוע לאזרחים ותיקים.
- גיבוש תוכנית לאומית לביטוח סיעודי לכלל האזרחים.
- הקמת מרכזי מידע וסיוע לאזרחים ותיקים ובני משפחותיהם לטובת מיצוי זכויותיהם בביטוח הלאומי ויתר מוסדות השלטון והרחבת התמיכה הממשלתית בארגונים ללא מטרות רווח המסייעים לאזרחים ותיקים במיצוי זכויותיהם.
- מתן זכויות אוטומטי לאזרחים ותיקים מתוקף חוק או תקנות בעת פרישה.
- גיבוש תוכנית ממשלתית רב שנתית להרחבת הסיוע לאזרחים ותיקים ניצולי שואה, כהמשך לתוכנית הממשלתית שהוביל ח"כ יצחק הרצוג בעת כהונתו כשר לשירותים חברתיים. במסגרת התוכנית יושם דגש על מיצוי זכויות אקטיבי, הרחבת התקצוב בעבור שירותים רפואיים ושירותי סיעוד ושיקום, טיפול ממוקד באוכלוסיות של ניצולים ועובדי כפייה שאינם מקבלים תמיכה מספקת, השוואת רף התמיכה בניצולים ללא קשר לשנת עלייתם לארץ, פתרונות סיעוד, ופיתוח מענים קהילתיים לתמיכה חברתית, תעסוקתית ונפשית בניצולים.

רגל שנייה: צמיחה שוויונית ומכלילה

חינוך והשכלה

ההון האנושי הוא משאב לאומי בעל חשיבות עליונה, השקעה בהון זה היא המפתח להצלחה כלכלית ותרבותית של מדינה בעולם גלובלי, טכנולוגי ומדעי. החינוך וההשכלה הם הכלים המרכזיים בחברה המודרנית למימוש עצמי של הפרט, להקניית מיומנויות חיים, הנחלת ערכים לאומיים ואוניברסאליים ויצירת מכנה משותף לכלל אזרחי המדינה. חינוך ציבורי והשכלה נגישה,

המבטיחים שווייון הזדמנויות, הם האמצעי המרכזי לניידות חברתית ולצמצום פערים, זהו יעד לאומי המחייב השקעה של משאבים ומאמצים משמעותיים.

ממשלה בראשות המחנה הציוני תדאג להשגת היעדים הבאים:

- שימור וחיזוק העדיפות של החינוך הממלכתי בהקצאת תקציבים ממלכתיים ומוניציפאליים.
- הגדלת התקציב הממשלתי למערכת החינוך בסך של 2.1 מליארד ₪ בבסיס התקציב השנתי, במטרה לייצר רצף חינוכי מלא מגילאי 3 חודשים עד לסיום תיכון.
- הקמת מועצה לאומית לחינוך שתפקד על גיבוש מדיניות פדגוגית ומדיניות חינוך ממשלתית רב שנתית ולטווח ארוך.
- הפחתה הדרגתית ורב שנתית במספר התלמידים בכיתה תוך חתירה ליעד של 25 תלמידים בכיתה.
- הקטנה הדרגתית בנטל התשלומים המושת על הורי התלמידים, בין השאר באמצעות אכיפה יעילה של תקרות התשלומים וקידום תכניות להשכרת ספרי לימוד ולהעברת ספרי לימוד לסביבה מקוונת.
- גיבוש ויישום תכנית ממשלתית לתקצוב דיפרנציאלי של בתי הספר בהתאם לאשכולות החברתיים-כלכליים של היישובים והשכונות וביטול האפליה בין מערכות החינוך הממלכתיות ביחס לתקצוב לכל תלמיד.
- היפוך הפירמידה בחינוך תוך שימת דגש על הגיל הרך באמצעות הוספת סיעת נוספת לגילאי 3-4 כבר בשנה"ל הקרובה והרחבת מספר המקומות במעונות היום לגילאי 3 חודשים עד 3 שנים ב- 300 אלף ₪ בחמש השנים הקרובות.
- גיבוש תכנית ממשלתית להרחבת ההיצע של מסגרות לימוד לשעות הצהריים (עד שעה 16:00) במימון ממשלתי מלא למשפחות מעשירוניים 1-4 וסבסוד ממשלתי למשפחות ביתר העשירוניים, והפיכתם של בתי הספר למוקדי פעילות קהילתיים בשעות אחר הצהריים והערב.
- יישום הוראות החוק בעניין לימודי הליבה במוסדות החינוך וחיזוק מערך הפיקוח של משרד החינוך, תוך התחשבות במאפיינים הפדגוגיים הייחודיים של זרמי החינוך השונים.
- גיבוש תכנית ממשלתית להנגשה מלאה של שירותי החינוך לתלמידים עם צרכים מיוחדים תוך קידום שילוב איכותי והעמדת אמצעים וטכנולוגיות שיסייעו לצמצם את הפער התפקודי.
- הרחבת התכניות של משרד החינוך לקידום תלמידים מחוננים ובעלי פוטנציאל מצוינות תוך הגדרת סל שירותים ייחודי לאוכלוסיית תלמידים זו.
- הרחבת תכניות הלימודים הטכנולוגיים בבתי הספר השונים תוך שימת דגש על אוריינות מדעית והתאמת החינוך הטכנולוגי למאה ה-21, פיתוח תכניות לימודים במקצועות טכנולוגיים ויצירת מסלולים משלבים בין לימודים טכנולוגיים-מקצועיים ולימודים עיוניים.
- הרחבת התמיכה הממשלתית בבתי ספר המשלבים תלמידים ממגזרי אוכלוסייה מגוונים ובכללם בתי הספר הדתיים-חילוניים ובתי הספר הדו לשוניים ושילובם במערכת החינוך הממלכתית.
- חיזוק מעמדם של המורים תוך גיבוש תכנית רב שנתית לשיפור בתנאי ההעסקה של המורים.
- ביטול העסקת מורי קבלן וקליטת כל המורים בתקני קבע במערכת החינוך הציבורית.
- העברת האחריות על המכללות להכשרת עובדי הוראה לאחריות המל"ג והות"ת ופיתוח תכנית ממשלתית להרחבת החניכה של עובדי הוראה מתחילים.
- גיבוש תכנית ממשלתית רב שנתית לפיתוח התשתיות הטכנולוגיות של ההוראה במוסדות החינוך, תוך הרחבת השימוש באמצעי מחשוב ולמידה מקוונת.

- הרחבת סל התרבות לתלמיד תוך שימת דגש על יצירת מכנה משותף תרבותי לכל תלמידי ישראל, חינוך להכרת הארץ וחינוך לסובלנות ולדרך ארץ.

מערכת ההשכלה הגבוהה

מערכת ההשכלה הגבוהה היא המכשירה את מדעני המחר. להיות ההון האנושי משאב לאומי, תקציבי ההשכלה הגבוהה הינם השקעה ולא הוצאה. לאחר שנים של שחיקה משמעותית בתקציבי האקדמיה, והתגברות התופעה של בריחת מוחות מישראל, ירידה באיכות ההוראה והמחקר ולפגיעה משמעותית במעמדה של ישראל כמדינת מדע מפותחת, יש הכרח בשיקום המערכת האקדמאית ובהחזרת תפקידה ומעמדה בחברה הישראלית.

ממשלה בראשות המחנה הציוני תפעל להשגת היעדים הבאים:

- גיבוש תכנית חומש ממשלתית להשכלה הגבוהה לשנים 2016-2021, שתמשיך את המגמות שהותוו בתוכנית החומש הנוכחית, תוך דגש על הרחבת הנגישות להשכלה גבוהה בקרב מגוון הקהלים בישראל ובדגש על הפריפריה ועל טיפוח המצוינות האקדמית.
- הגדלת ההשקעה הממשלתית במוסדות להשכלה גבוהה ובמחקר המדעי, תוך קידום היעילות ואיכות הניהול התקציבית של המוסדות. צעד זה מתחייב הן מן העלייה בביקוש להשכלה גבוהה והן מהצורך לאפשר הרחבת משרות של סגל מחקר והוראה איכותי, אשר יבטיח את יכולתה של האקדמיה להוביל את ישראל להישגים משמעותיים בתחומי המדעים והרוח ואת יתרונה היחסי בשדה המחקר המדעי העולמי.
- שמירה קפדנית על החופש האקדמי והאוטונומיה הפדגוגית של מוסדות ההשכלה הגבוהה.
- גיבוש תכנית רב שנתית בשיתוף ראשי המוסדות להשכלה גבוהה לקידום מדעי הרוח והאומנויות תוך יצירת מרכזי השמה ותעסוקה ייעודיים לבוגרי החוגים הרלוונטיים.
- פתיחת מכללות הנדסיות וטכנולוגיות מתקדמות ומסלולים להכשרה טכנולוגית והנדסית במוסדות קיימים, לצדם של המסלולים האקדמיים, תוך מתן אפשרות לבוגריהם להמשיך בלימודים אקדמיים.
- הגדלת המספר של מרכזי המצוינות באקדמיה ככלי מרכזי למניעת התופעה של "בריחת מוחות".
- חיזוק הקשר בין המוסדות האקדמיים והתעשייה הישראלית באמצעות פיתוח תכניות להעברת טכנולוגיות, לשיתופי פעולה במחקר ופיתוח ולהשמה תעסוקתית של חוקרים והעמדת תמריצים ממשלתיים.
- בניית 5,000 מעונות סטודנטים מדי שנה בשנים הקרובות תוך העמדת תקציב ממשלתי של 100 מיליון ₪.

שויון מגדרי

השויון בין נשים וגברים הינו זכות יסוד וערך חיוני בכל דמוקרטיה. זכות זאת חייבת להיות מעוגנת בחקיקה ומיושמת ביעילות בכל תחומי החיים: פוליטיקה, כלכלה, חברה ותרבות. השתתפות שוויונית של נשים בתהליכי קבלת החלטות ובהוצאתן אל הפועל, בכל זירה ציבורית, תביא תועלת וברכה לחברה הישראלית ולכלכלה הישראלית.

ממשלה בראשות המחנה הציוני תפעל להשגת היעדים הבאים:

- קידום ייצוגן של נשים ברשויות השלטון והציבור על כל אגפיהן, זרועותיהן ופעילויותיהן, תוך חתירה לייצוג שוויוני, לרבות באמצעות חקיקה, קביעת מדיניות מחייבת והגדרת יעדים רב שנתיים מחייבים.
- צמצום הפערים בשכר ובתנאי תעסוקה בין נשים וגברים באמצעות אכיפת חקיקת העבודה, הגדלת הפיצוי בגין אפליה, וביצוע מעקב שוטף מצד רשויות השלטון המתאימות אחר השגת היעד.
- עיגון תקדימים בפסיקת בתי המשפט בתחום השוויון המגדרי בחקיקה ובתחיקה.
- שילוב נקודת המבט המגדרית והשפעות צפויות של פעולות שלטוניות על השוויון המגדרי לתוך תהליכי קבלת ההחלטות ברשויות השלטון המרכזי והמקומי, ובכלל זה בתהליך קביעת תקציב.
- גיבוש תכנית ממשלתית רב שנתית למדיניות תעסוקה תומכת חיי משפחה בשירות הציבורי ובמגזר הפרטי בשינויים המתחייבים.
- שימת דגש על תחום בריאות האשה במסגרת התוכניות לשיקום והעצמת מערכת הבריאות הציבורית, תוך הבטחת נגישות הנשים בישראל לשירותי רפואה מתקדמים בכל רחבי הארץ, קידום רפואה מונעת והכללת שירותים וטיפולים נדרשים בסל שירותי הבריאות הציבוריים.
- הרחבה משמעותית של מצאי המקומות במעונות היום והפעוטונים לגלאי 3 חודשים עד 3 שנים (300 אלף מקומות בחמש השנים הקרובות) תוך חתירה להכלה מלאה של החינוך הממלכתי על גילאים אלו.
- מניעת כל סממן של הדרת נשים במרחב הציבורי בישראל, בהתאם להוראות החוק ופסיקת בית המשפט העליון.
- גיבוש תכנית ממשלתית רב שנתית, הכוללת גורמי חוק, אכיפה, רווחה וחינוך למניעת אלימות משפחתית, אלימות נגד נשים ופגיעה מינית, תוך החמרת הענישה, החמרת האכיפה, הגדלת הסיוע לארגוני החברה האזרחית הפועלים בתחום, מתן מענה הולם לצורך במרכזי סיוע ומקלטים, פיתוח תכניות טיפול ושיקום לבני זוג אלימים והרחבת רשת הביטחון הסוציאלי המועמדת לטובת קורבנות אלימות במשפחה.

מדיניות תקציבית ומיסוי

מרכיב מרכזי בהידרדרות המצב החברתי בישראל והרחבת מעגלי העוני והמצוקה הוא צמצום ההשקעה הממשלתית בסך הוצאה האזרחית. תהליך זה הביא להידרדרות חריפה ברמת השירותים החברתיים ובמקביל להגברת הנטל על כתפי האזרחים. הגדלה אחראית של יחס התקציב הממשלתי כאחוז מהתמ"ג תוך הימנעות מהטלת החוב הלאומי על כתפי הדורות הבאים הכרחית לשיקום השירותים החברתיים ורשתות הביטחון הסוציאליות ולפיתוח ראוי של התשתיות העומדות לרשות הציבור הישראלי.

ממשלה בראשות המחנה הציוני תפעל להשגתם של היעדים הבאים :

- שמירה על יעד הגרעון התקציבי הנוכחי מתוך מטרה לצמצמו בהדרגה, תוך איזון בין צורכי החברה והמשק ובין אי הטלתו של החוב הלאומי על הדורות הבאים.
- קביעת יחס התקציב הממשלתי כאחוז מהתמ"ג לרמה של 40% ומאמץ להגדלתו לשיעור של 41-42%, תוך שמירה על היציבות הפיסקאלית במשק הישראלי.
- ניהול מדיניות תקציבית זהירה, תוך ניהול סדרי העדיפויות הלאומיים באופן המייתר, לעת הזו, העלאת מיסים ישירים או עקיפים.
- שקיפות מלאה בניהול תהליכי קביעת התקציב וההעברות התקציביות הנדרשות מעת לעת במהלך השנה התקציבית.
- הרחבה משמעותית של בסיס גבית המס תוך גיבוש תכניות רב שנתיות והקצאת משאבים למאבק בהון שחור ובהעלמות מס, תוך חתירה לאיחוד בסיסי הנתונים של רשויות השלטון הרלוונטיות.

זכויות עובדים ושוק התעסוקה

ההגנה על זכויות העובדים וקידומו של שוק תעסוקה הוגן המבטיח את יכולתו של העובד להשתכר בכבוד למחירתו הם תנאי יסוד לקיומה של חברה צודקת וכלכלה משגשגת. צמיחתה של תופעת "העובדים העניים" מעידה על הכשלים הקיימים בשוק העבודה הישראלי ועל הצורך במעורבות ממשלתית למניעת כשלים אלו, בצד התאמתו של השוק לתנאיה של הכלכלה המקומית והעולמית.

ממשלה בראשות המחנה הציוני תפעל להשגתם של היעדים הבאים :

- חיזוק מעמד העובד והגנה על זכויותיו באמצעות הגברה משמעותית של אכיפת חוקי העבודה וגיבוש מדיניות ממשלתית של "אפס סבלנות" כלפי הסדרי העסקה נצלנים ופוגעניים.
- העלאת שכר המינימום ושינוי חקיקה לקביעת מנגנון להצמדת העדכון של שכר המינימום לעליה בשכר הממוצע במשק.
- גיבוש חקיקה לקביעת מנגנון ליצירת זיקה בין השכר הגבוה ביותר לנמוך ביותר במקומות העבודה.
- חיזוק מערך ההכשרה המקצועית כאמצעי המוביל לשילוב מחפשי עבודה בשוק התעסוקה, לניוד ולקידום עובדים.
- קידום התאגדות עובדים, עיגון בחקיקה של תקדימי הפסיקה בעניין זכות ההתאגדות, וניהול שיח מתמיד בין הממשלה, נציגי המעסיקים והסתדרות העובדים החדשה.
- עידוד שילוב אוכלוסיות מודרות בשוק העבודה באמצעות יצירת מרכזי תעסוקה בישובים ערבים וחרדים, גיבוש תכניות הכשרה מקצועית ייעודיות ויצירת מערכת תמריצים ממשלתיים.
- צמצום משמעותי של העסקת עובדי הקבלן בשירות הציבורי ובמגזר הפרטי, לרבות באמצעות יישום החקיקה להעסקה ישירה, תוך שיתוף פעולה עם ארגוני העובדים והמעסיקים ומתן מענה מידתי ומפוקח לצורך בגמישות תעסוקתית.
- מימוש רפורמה בשירות הציבורי באופן שיקדם את איכות השירות לאזרח, יעילותן של רשויות השלטון וניהול ראוי של משאבי הציבור תוך הבטחת הזכויות של העובדים במגזר הציבורי והאופק התעסוקתי הפרוש לפנייהם. גיבוש הרפורמה יעשה בתיאום עם ארגוני העובדים.

עסקים קטנים, בינוניים ועצמאיים

העסקים הקטנים והבינוניים והעובדים העצמאיים מהווים נדבך חשוב ביותר בכלכלה הישראלית בהיותם גורם המתניע את המשק וגורם להתחדשותו. עסקים אלה, במגוון רחב ביותר של הפעילות הכלכלית, יוצרים דינאמיקה חיובית במשק, הם רגישים יותר לתנודות כלכליות ומגיבים ביצירתיות ובגמישות רבה יותר מעסקים גדולים. ביזורם על פני תחומים רבים מאפשר מוביליות רבה של עובדים במשק ומגביר את התחרותיות. מגזר עסקי חשוב זה נפגע באופן ישיר ממגמות הריכוזיות במשק הישראלי שהחריפו בשנים האחרונות. פגיעה זו מחייבת גיבוש מדיניות ממשלתית ייעודית לפיתוח ותמיכה בעסקים קטנים שתתבסס על הקלת נטל הרגולציה, שחרור מחנק האשראי, שילוב במכרזים ממשלתיים, והקמת רשת ביטחון סוציאלית לעצמאיים.

ממשלה בראשות המחנה הציוני תפעל להשגת היעדים הבאים :

- הבטחת אשראי זול ונגיש לעסקים קטנים ובינוניים באמצעות יצירת ערוצי אשראי זמינים בריביות סבירות באמצעות הבנקים וגופי מימון עצמאיים נפרדים ובאמצעות הקמת קרן אשראי סחירה המיועדת לעסקים קטנים ובינוניים שתאפשר השקעה של גופים מוסדיים.

- פישוט תהליכים להקמה וניהול של עסקים קטנים תוך השגת שקיפות של נהלים וכללים לשם רישום עסק ברשות המקומית ובמוסדות ממלכתיים וריכוז כל ההליכים הבירוקרטים לפתיחת עסק ברשות המקומית בידי גורם אחד.
- גיבוש רשת ביטחון סוציאלית לעצמאיים ובעלי עסקים קטנים ובינוניים באמצעות מסלול לדמי אבטלה ולהפרשה לקרן פיצויים וגיבוש מתווה לפנסיה חובה בעבור עצמאיים.
- הקמת רשות לעסקים חברתיים במשרד התמ"ת לתמיכה בעסקים המקדמים יזמות חברתית עסקית, בדומה למנגנון המדען הראשי בתמ"ת התומך ביוזמות טכנולוגיות חדשניות.
- הקמת מערך ליווי, ייעוץ בניהול עסקי ותמיכה מקצועית לעצמאים בעלי עסקים קטנים ובינוניים.
- הקצאת אחוז לעסקים קטנים ובינוניים במכרזי רשויות שלטון, בממשלה ובשלטון המקומי.
- חיוב הרשויות הממשלתיות והמקומיות לתשלום במועד לספקים ונותני שירות באמצעות חקיקה.

פיתוח התעשייה

חשיבותה של התעשייה במשק הישראלי משמעותית ביותר הן כמעסיקה והן כיצואנית ברת תחרות בשוק הגלובלי. המחנה הציוני מכיר בצורך לקדם מדיניות שתאפשר לתעשייה הישראלית להתמודד עם אתגרים קשים בשוק העולמי; כוח עבודה זול במדינות מתפתחות מחד, וחידושים טכנולוגיים במדינות מפותחות מאידך.

ממשלה בראשות המחנה הציוני תפעל להשגת היעדים הבאים:

- שינוי החוק לעידוד השקעות הון באופן שיעמיד תמריצים ותמיכה ממשלתית גם למפעלים שאינם מוטי יצוא על בסיס מבחנים של חדשנות, פרויקט והיקפי תעסוקה.
- פיתוח כלים פיננסיים ומיסויים לעידוד צמיחה והרחבה של חברות הזנק ישראליות ופיתוחן כחברות ישראליות מבוססות.
- הגדלת תקציבי המדען הראשי במשרד התמ"ת והקמת רשות ממשלתית חדשה לחדשנות כלל משקית (לענפים שאינם ענפי ההיי-טק) תוך העמדת משאבי תקציב ראויים.
- עידוד היתרונות היחסיים של המחקר המדעי והתעשייה בישראל על ידי מערכת תמריצים ותוכניות סיוע ממשלתית.
- הגדלת פרויקט העבודה והשוואתו למקובל במדינות מפותחות באמצעות הכשרה מקצועית של כוח עבודה מיומן והשקעה במחקר ופיתוח.
- שיקום ופיתוח החינוך הטכנולוגי, בהתאמה לתעשייה הטכנולוגית המפותחת.
- קביעת מדיניות מכסים שקולה המאזנת בין הפעילות הכלכלית הישראלית במשק גלובלי חופשי ופיתוח לבין הצורך להגן על יצרנים מקומיים ושמירת מקומות עבודה לעובדים ישראלים.
- גיבוש תוכניות ממשלתית לתמיכה בהעברת טכנולוגיה מהאקדמיה לתעשייה הישראלית תוך מתן תמריצים לשיתופי פעולה חדשניים בין גורמים אלו.

- פיתוח תעשיית התיירות הישראלית על ידי השקעות באתרים תיירותיים ובשיווקם בעולם, למימוש הפוטנציאל הבלתי מנוצל של תיירות במקומות הקדושים לשלוש הדתות.
- קידום חיבור מפעלי התעשייה בישראל לתשתיות הגז הטבעי, תוך הבטחת התחרות בשוק זה והבטחת תמחור הוגן, סביר ותחרותי על ידי צעדי אסדרה ממשלתיים.
- העדפת תוצרת ישראלית במכרזים ממשלתיים.

חיזוק הפריפריה הגיאוגרפית ותושביה

הפערים החברתיים בישראל נושאים בתוכם מימד גיאוגרפי שאין להכחישו. חיזוקה של החברה הישראלית וצמצום של הפערים החברתיים מחייב השקעה מיוחדת וממוקדת של הממשלה בפיתוח הנגב ובגליל, המהווים חבלי ארץ בהם חיים אלו לצד אלו, ובשיתוף, מגוונים הקהלים, החוגים והקהילות בישראל. השקעה זו של הממשלה צריכה להיות מכוונת להבטחת תעסוקה הולמת, תשתיות ראויות, ומתן שירותי רווחה, חינוך, בריאות ותרבות ברמה הגבוהה ביותר.

ממשלה בראשות המחנה הציוני תפעל להשגת היעדים הבאים:

- גיבוש תכנית חומש להעצמת ערי פיתוח ויישובים בפריפריה, במגזר היהודי, במגזר הערבי והבדווי ובמגזר הדרוזי, בשיתוף הרשויות המקומיות.
- גיבוש ויישום של תכנית להנגשת שירותי רפואה מתקדמים לתושבי הפריפריה.
- פיתוח מקורות תעסוקה ופרנסה מגוונים ומתגמלים בפריפריה תוך הגדלת התמריצים הממשלתיים לפיתוח תעשייתי והקמת עסקים קטנים ובינוניים.
- חיזוק החינוך הציבורי ביישובי הפריפריה באמצעות הפעלת תקצוב דיפרנציאלי לתלמיד על פי ממדדים כלכליים-חברתיים וגיבוש תכניות ממוקדות לחיזוק בתי הספר הממלכתיים ביישובים בנגב ובגליל.
- פיתוח מערך פתרונות תחבורה ציבורית יעילים ובני קיימא לחיבור הערים והיישובים בפריפריה בינם לבין עצמם ובינם לבין מרכזי המסחר והתעסוקה במרכז הארץ.
- חיזוק המוסדות להשכלה גבוהה ולהכשרה טכנולוגית-מקצועית מתקדמת הפועלים בנגב ובגליל, באמצעות תמריצים ממשלתיים, השקעה עודפת בפיתוח מעונות לסטודנטים והקמת מרכזי השמה אזוריים לאקדמיים.
- מתן תמיכה ממשלתית לגרעיני התיישבות של צעירים ומשפחות צעירות המיועדים ליישובים קיימים בנגב ובגליל או לפיתוח יישובים חדשים.
- חיזוק ופיתוח מפעלי תרבות וחינוך בלתי פורמאלי קיימים וחדשים, ובכלל זה תמיכה ביוצרים מקומיים בתחומי היצירה השונים.

ההתיישבות העובדת והחקלאות

להתיישבות העובדת ולחקלאות הישראלית תפקיד משמעותי בהקמתה ובביסוסה של מדינת ישראל. תפקיד זה לא הסתיים וגם כיום על רשויות השלטון לגבש וליישם מדיניות המבטיחה

את המשך קיומו של מפעל חשוב זה בכל רחבי המדינה, בדגש על הנגב והגליל. להתיישבות העובדת ולחקלאות חשיבות רבה בשמירה על נוכחות אזרחית בכל חבלי הארץ, ובמיוחד אלו הסמוכים לגבולות המדינה, בהגנה על שטחים חקלאיים ופתוחים, כערובה לשמירה על איכות הסביבה ומשאבי הטבע, ולהבטחת אספקת המזון לאזרחי ישראל, ולקידום של דגמי חיים קהילתיים.

ממשלה בראשות המחנה הציוני תפעל להשגתם של היעדים הבאים:

- חיזוק החקלאות והעוסקים בה באמצעות עידוד החקלאים ושמירה על שטחים חקלאיים תוך איזון אל מול צרכי אוכלוסייה לפיתוח אזורי מגורים ותעשייה.
- הבטחת רווחיות החקלאות כמקובל במדינות המערב בין היתר על ידי סובסידיות לחקלאי, פיתוח מקורות מים והבטחת מחיר מים מוזל וצמצום פער התיווך בשיווק התוצרת החקלאית.
- קיומו של כוח אדם מיומן לעבודות בחקלאות המועסק בתנאים נאותים ובשכר הוגן.
- עידוד צעירים להשתלבות בחקלאות על ידי קרן למלגות לימוד תמורת עבודה בחקלאות.
- הגדלת תקציבי מחקר ופיתוח חקלאי למען שמירת מקומה של ישראל כמובילה בעולם בידע חקלאי. קידום ההשכלה והידע בתחום החקלאות. תמיכה בחינוך ההתיישבותי ובתנועות הנוער בהתיישבות ובפריפריה.
- פיתוח שיתופי פעולה בתחום החקלאות עם הפלסטינים ירדן ומצרים. לישראל ידע ואמצעים בחקלאות מודרנית ומתקדמת, לשכנינו כוח אדם זמין.
- עיגון זכויותיהם של החקלאים על ידי חכירה לדורות של אדמתם.
- פיתוח הישובים וקליטת אוכלוסייה צעירה בהתיישבות על ידי קידום תוכניות בנייה בהרחבות הישובים, הקצאת מקורות מימון ומשכנתאות לבנייה ולתשתיות בהתאם למדיניות פיתוח בר קיימא, המבטיח שמירה על האופי הכפרי של הישובים, צביונם ואורח חייהם לרבות מניעת ניצול הפיתוח ומשאבי הקרקע לרווחתם של בעלי הון מעטים.

הגירת העבודה ומבקשי המקלט בישראל

הגירת העבודה הבלתי חוקית למדינת ישראל ובצדה הגעת מבקשי מקלט ופליטים רבים מצביה בפני החברה הישראלית אתגרים ערכיים וחברתיים רבים. כמדינתו של העם היהודי, למוז הנדודים והסבל, מדינת ישראל מחויבת להתנהגות ראויה ומוסרית כלפי מבקשי המקלט בהתאם לכללים הבינ"ל להם מחויבת ישראל. בה בעת מחויבות רשויות השלטון בישראל לפעול למניעת הגירת עבודה בלתי חוקית הפוגעת בתעסוקתם של אזרחי ישראל ומשיתה נטל כלכלי וחברתי על החברה כולה, ולא אחת על קהלים מוחלשים מלכתחילה. גיבושה של מדיניות מידתית, אחראית ואנושית כלפי תופעות אלו תבטא באופן מיטבי של ערכיה של מדינת ישראל.

ממשלה בראשות המחנה הציוני תפעל להשגתם של היעדים הבאים:

- בחינה יעילה ומהירה של בקשות מבקשי המקלט ומעמד פליט, תוך עמידה בקריטריונים הבינ"ל להם מחויבת מדינת ישראל.
- צמצום מספרם של מהגרי העבודה הבלתי חוקיים באמצעות הגברת פעולות האכיפה, לרבות כנגד מעסיקים ומתווכים, ובאמצעות מתן עדיפות להארכת תוקף רישיונות עבודה של מהגרי עבודה חוקיים על פני מתן היתרים להגעת מהגרי עבודה חדשים.
- אכיפה יעילה של חוקי העבודה על מעסיקים של מהגרי עבודה ומניעת העסקה נצלנית.
- מימוש רוחה של פסיקת בית המשפט העליון בעניין כליאתם של מבקשי מקלט ומהגרי עבודה תוך מציאת פתרונות העולים בקנה אחד עם החוק הבין לאומי וערכי היסוד של מדינת ישראל.
- גיבוש תכנית ממשלתית המאפשרת למבקשי מקלט ומעמד פליט (להבדיל ממהגרי עבודה בלתי חוקיים) להשתלב בשוק התעסוקה, באופן שיקדם פיזור גיאוגרפי וימנע הטלת נטל חברתי וכלכלי על אוכלוסיות מוחלשות ורשויות מקומיות בודדות.
- גיבוש תוכנית ממשלתית לתגבור שירותי הרווחה, בריאות הציבור, החינוך, ואכיפת החוק באזורים בהם ישנו גידול חד באוכלוסייה המקומית בעקבות השתקעותם של מהגרי עבודה ומבקשי מקלט.
- גיבוש מהלך ממשלתי לבחינת הצורך בהקמת גדר בגבולה המזרחי של מדינת ישראל באזור הערבה.

תחבורה

פיתוחה ויישומה של מדיניות תחבורה כוללת ואסטרטגית, המבוססת על מערך תחבורה ציבורית יעילה, מקיימת, זולה ונגישה לכל, חיוניים להשגתם של היעדים החברתיים והכלכליים הניצבים בפני החברה הישראלית. תשתיות התחבורה בישראל, בדגש על אמצעי תחבורת ההמונים, מפגרות בשנים רבות אחרי המציאות הקיימת במדינות מפותחות אחרות. פיגור זה מעצים את הפגיעה בחיים ובגוף, מקשה על צמצום הפערים החברתיים, מעצים את יוקר המחיה ופוגע באיכות הסביבה ובמשאבי הטבע.

ממשלה בראשות המחנה הציוני תפעל להשגתם של היעדים הבאים:

- שיפור הניידות האישית ונגישות מהירה באזורים עירוניים וכפריים ובדרכים בינעירוניות, תוך שמירה מיטבית של עתודות הקרקע המועטות בישראל.
- מדיניות תחבורה המתואמת עם פיתוח אזורי מגורים ומרכזי תעסוקה. מרכיב נגישות התחבורה משפיע בעוצמה רבה על הביקושים ומחירי הקרקע למגורים והיעדרו מעצים את החסמים בתחום ההיצע, באזורים גיאוגרפים מרוחקים מהמרכז.
- קידום מערך תחבורה ציבורית עורקית, מגובה בקווים מזינים בשילוב והתאמה של כל אמצעי ההסעה באופן אופטימאלי: אמצעי הסעה המונית כמו רכבות ואוטובוסים מהירים רבי קיבולת, אוטובוסים, מיניבוסים ומוניות, במטרה להביא את אחוז המשתמשים בתחבורה הציבורית בערים הגדולות לרמה המקובלת במדינות מפותחות בעולם.
- מדיניות התקצוב של התחבורה תשונה מהותית: ברובה תוקצה לפיתוח תחבורה הציבורית וחלק קטן יותר לפיתוח כבישים, שינוי זה ייעשה באופן הדרגתי.
- שינוי מידי בסדר הקדימויות בתוכניות משרד התחבורה הקיימות: פריסה של קווי שירות מהירים למוקדי תעסוקה, פריסת נת"צים ברחבי גוש דן, ופריסה מלאה של אמצעי אכיפה אלקטרוניים בנתיבים אלו כולל העברת סמכויות אכיפה גם לרשויות המקומיות.
- שיפור השירות של התחבורה הציבורית כולל אמינות ועמידה בלוח זמנים, שדרוג תחנות האוטובוסים והתקנת מערכות מידע מתקדמות עבור ציבור המשתמשים, למידע על לוח זמנים מדויק של אוטובוסים ורכבות.
- בלימת המשך עליית תעריפי הנסיעה בתחבורה הציבורית וניתוק תלותם במדד המתעדכן פעמיים בשנה כיום. תוקם ועדה מקצועית לקביעת מנגנון לקביעה ובקרת תעריפי הנסיעה

- בדגש על קביעת תעריפי נסיעה תחרותיים יחסית לשימוש ברכב פרטי שיעודדו מגוון אוכלוסיות לעבור לשימוש יום יומי בתחבורה הציבורית.
- הסבה של מערך האוטובוסים להנעה בגז ואת מערך הרכבות להנעה חשמלית, על מנת להפחית משמעותית את רמת זיהום האוויר.
- שינוי תקני החניה במרכזי הערים כאמצעי לעידוד השימוש בתחבורה ציבורית, לשמירת ערכי הטבע ושטחים פתוחים ומניעת כיסויים באספלט.
- החלת חובה על רשויות מקומיות לסלילת שבילי אופניים בתוך העיר ועל רשויות התכנון ומע"צ לסלילת שבילי אופניים בדרכים בינעירוניות, באמצעות חקיקה וקביעת מדיניות.
- הקמת ארבע רשויות מטרופוליטאניות לתחבורה בגוש דן, חיפה והקריות, ירושלים רבתי ובאר שבע ויעגן את סמכויותיהן לקבלת החלטות ולביצוען, בחקיקה.
- הקצאת משאבים מוגברת למאבק בתאונות דרכים, בהסברה ובחינוך, טיפול בכבישים אדומים והגברת האכיפה והענישה.
- הפעלת תחבורה ציבורית בשבת במתכונת מצומצמת ובשיתוף הרשויות המקומיות.

הגנת הסביבה וקיימות

חוסנה ומוסריותה של חברה נמדדים גם ביחסה לסביבה, למשאבי הטבע ולבעלי החיים. יחסי הגומלין בין האדם לסביבתו ראויים להתייחסות מושכלת של מקבלי ההחלטות במדינה, במיוחד לאור העובדה כי ישראל מדינה קטנה אשר מרבית תושביה מרוכזים בתחום גיאוגרפי מוגבל. זכותו של כל אדם לחיות בסביבה נקייה ובריאה, ובאחריותה של המדינה לדאוג לסביבה, תוך שמירה על ערכי טבע ועל משאבי הטבע השייכים לכלל הציבור, לטובת הדור הנוכחי והדורות הבאים.

המחנה הציוני יקדם מדיניות לפיתוח בר קיימא, בהתאם לתפיסת הקיימות הדוגלת בניצול אחראי של משאבי הטבע, פגיעה מינימאלית וזהירה בסביבה, מניעת מפגעי סביבה בפיתוח עירוני וכפרי ועידוד אורח חיים מקיים ובריא של אזרחי ישראל

ממשלה בראשות המחנה הציוני תקדם את השגת היעדים הבאים:

- מניעת זיהום האוויר, הקרקע והמים, בין השאר על ידי קביעת איסורים וחובות בהתאם לעקרונות הזהירות המונעת.
- יישום חוק אוויר נקי והתכנית הלאומית למניעת זיהום אוויר.
- הכנת תכנית חירום ממשלתית להפחתת ריכוז חומרים מסוכנים במרכזי הערים, הכנת תכנית לאומית לטיפול במפגעי מפרץ חיפה ועצירתן של תכניות להרחבת המפגעים הקיימים במפרץ, לרבות מימוש תוכנית לפינוי מיכל האמוניה.
- חקיקת החוק להגבלת השימוש בשקיות ניילון.
- הסבה של מערך האוטובוסים להנעה בגז טבעי בתוך שנתיים, העברת מערך הרכבות להנעה חשמלית, תוך העברת הרכבת בחיפה במנהרה תת קרקעית.
- קביעת יעדים חדשים לצמצום פליטות גזי חממה לטווח ארוך, ויישום החלטת הממשלה בנושא הפחתת פליטות גזי החממה מתחומי ישראל עד לשנת 2020.
- תיקון חוק החופים ובחינה מחדש של תכניות ישנות, למען שמירה על חופים פתוחים לציבור הרחב.
- הכנת תכנית ארצית להגנה על הים, לתכנון וניהול השטחים הימיים של ישראל, והקמת מערך רגולציה למניעת זיהום ים מאסדות הגז בים התיכון.

- הבטחת השימוש במשאבי הטבע הלאומיים לטובת כלל אזרחי ישראל ולטובת הדורות הבאים.
- חקיקת חוק לשיקום קרקעות מזהמות והקצאת משאבים הולמים ליישום החוק.

הגנה על בעלי-חיים

המחנה הציוני מעניק חשיבות מיוחדת להגנה על זכויותיהם של בעלי חיים – חיות הבר, חיות הבית וחיות המשק - ומניעת התעללות וסבל של בעלי החיים.

ממשלה בראשות המחנה הציוני תפעל להשגת היעדים הבאים:

- העברת האחריות ליישום חוק צער בעלי חיים ממשד החקלאות למשרד להגנת הסביבה, תוך דאגה לאכיפה יעילה של החוק.
- העלאת המכסים על יבוא עגלים ובע"ח חיים המיועדים לשחיטה במטרה לשים קץ לשינוע והובלה אכזריות של עגלים וכבשים חיים.
- אישור חקיקה הקובעת תנאי סף וסטנדרטים ראויים להחזקת בעלי-חיים בכל המסגרות בהן הם מוחזקים.
- הפסקת מדיניות ההמתה של כלבים וחתולים בריאים תוך שינוי יסודי של מערך הכלביות העירוניות בישראל והעלאת רמתו ואיכותו.
- הגברת ההגנה על חיות הבר בישראל ועל בתי-הגידול הטבעיים שלהן.
- הטלת איסור על סחר במוצרים האסורים לייצור בישראל מפאת האכזריות הכרוכה בייצורם.
- הקמת מערך פיקוח יעיל ושקוף על ניסויים בבעלי חיים הנערכים בישראל.

משק האנרגיה

מאגרי הגז הטבעי אשר התגלו בשנים האחרונות בחופי ישראל טומנים בחובם בשורה רבת ערך לחוסנה של מדינת ישראל, לכלכלה, לחברה ולסביבה. האסטרטגיה למשק האנרגיה בישראל כוללת מעבר למשק אנרגיה המבוסס גז טבעי ומקורות אנרגיה מתחדשים, לצד שימוש יעיל באנרגיה.

ממשלה בראשות המחנה הציוני תפעל להשגת היעדים הבאים:

- אימוץ תכנית אב אחראית ואורכת טווח כמקובל במדינות ה-OECD למשק האנרגיה הישראלי.
- שימוש מושכל ואחראי במשאבי הגז הטבעי שנתגלו בחופי ישראל לחיזוק הכלכלה הישראלית ומשק האנרגיה בפרט ולמען העמדת משאבים ראויים לדורות הבאים, תוך פיקוח על מחירי הגז הטבעי והבטחת תחרות בין מגוון בעלי אחזקות וספקים.
- גיבוש תוכנית ממשלתית רב שנתית לשימוש ארצי באנרגיות מתחדשות תוך קביעת יעדים חדשים ושאפתניים לשימוש באנרגיות אלו ועידוד המחקר והפיתוח בתחום זה.
- יישום התכנית הלאומית להתייעלות אנרגטית והרחבתה.

- תיקון חוק הנפט להטמעת מנגנונים לשמירה על הסביבה בתהליכי חיפוש והפקת נפט .
- קידום תכנית מתאר ארצית לבניה ירוקה בת-קיימא ותכנית לאומית לעידוד שיפוץ ירוק ובידוד מבנים בישראל.

שער שלישי: מדינה יהודית ודמוקרטיה

חָבִיב אָדָם שְׁנִבְרָא בְּצַלֵּם.

מסכת אבות ג יד

... עד מהרה נשתדל, כי תהיה חקה אחת לכולם. על החוקים להיות חדשים לפי רוח העת, ומתוכם נבר רק את הטובים והמתוקנים. תורת משפטינו תוכל להיות למופת, מלאת משפט וצדק, כאשר תדרושנה שאלות החברה בימינו.

בנימין זאב הרצל, מדינת היהודים

אם בעוד שנים יהדהד באוזנינו משפט-נחמה מספר הנביאים, אם נהיה שוחרי חוק, צדק ואהבה ונתרום תרומה לאושרו של האדם... ידוע נדע שעמדנו במבחן...

חנה סנש, 1939

כינון חוקה וחקיקת יסוד

כינונה של חוקה למדינת ישראל המעגנת את זהותה כמדינה יהודית ודמוקרטית, מופיע כהתחייבות כבר במגילת העצמאות, השלמתו של מהלך זה חיונית לשמירה על ערכיה של ישראל כמדינה יהודית ודמוקרטית. ערכים אילו שלובים, חיים בהרמוניה ואינם מתנגשים זה בזה. השלמתו של מהלך זה חיונית לחיזוקה של הדמוקרטיה הישראלית ולהגנה על זכויות האדם והאזרח, תוך מתן ביטוי לזהותה של מדינת ישראל כמדינת הלאום של העם היהודי וכמדינתם הדמוקרטית של אזרחיה ללא הבדל דת, מוצא, שפה ומין.

ממשלה בראשות המחנה הציוני תפעל להשגת היעדים הבאים :

- כינונה של חוקה למדינת ישראל שבמסגרתה יעוגנו מרכיבי זהותה וערכיה של ישראל כמדינת העם היהודי ובכלל זה חוק השבות וסמליה של המדינה, הזכות לשוויון זכויות מלא, לרבות זכויות חברתיות אשר תבטחנה את זכותו של כל אדם לחינוך איכותי, לבריאות ראויה ולקיום אנושי בכבוד.

חיזוק הדמוקרטיה ושיטת הממשל

עקרונות שלטון החוק, הפרדת הרשויות ועצמאות מערכת המשפט הם אבני היסוד של הדמוקרטיה הישראלית ותנאים הכרחי להבטחת עתידה של מדינת ישראל כמדינה יהודית ודמוקרטית ברוח עקרונותיה של מגילת העצמאות.

ממשלה בראשות המחנה הציוני תפעל להשגתם של היעדים הבאים :

- חיזוק המשטר הדמוקרטי במדינת ישראל, לביצור תשתיתו הרעיונית והחינוכית ולהטמעתם של ערכי הדמוקרטיה והשוויון בקרב הציבור הישראלי בכללותו.
- ביצור ההגנה השלטונית והמשפטית על זכויות האדם ואזרח בישראל ברוחם של חוקי הייסוד ופסיקת בית המשפט העליון.
- הכללתה של זכות הייסוד לשוויון בפני החוק ולמניעת אפליה בחוק יסוד : "כבוד האדם וחירותו".
- אימוץ חקיקת יסוד שתעניק את זכות הבכורה להרכבת ממשלה לאחר הבחירות לראש הסיעה הגדולה בכנסת.
- גיבוש תכנית ממשלתית רב שנתית להטמעת מנגנונים של שיתוף אזרחים בפעילותם של משרדי הממשלה ורשויות השלטון השונות, בין השאר באמצעות הקמת צוות משותף של משרד ראש הממשלה ומשרד המשפטים לקידום הנושא.
- חיזוק משמעותי של תחום לימודי האזרחות והדמוקרטיה בכל מערכות החינוך בישראל, תוך יצירת רצף חינוכי של לימודי תוכן וחוויות חינוכיות מעשיות מגלאי גן ועד תיכון.

מאבק בשחיתות, מנהל תקין ושקיפות שלטונית

השחיתות השלטונית מהווה איום על חוסנה של החברה הישראלית ומכשול ממשי בקידום ערכים של צדק חברתי, שוויון הזדמנויות, מנהל תקין וחיזוק האמון הציבורי במוסדות השלטון. המחנה הציוני מחויב למאבק בשחיתות השלטונית ולקידום ערכים של מנהל תקין, טוהר מידות ושקיפות שלטונית.

ממשלה בראשות המחנה הציוני תפעל להשגת היעדים הבאים :

- חקיקת חוק לגילוי ניגודי עניינים של נבחרי ציבור ושל נושאים במשרות ציבוריות.
- אישורם של כללי האתיקה לחברי הכנסת ושרים במהלך כהונתה של הכנסת ה-20.

- הרחבת תקופת צינון לנושאי משרה בכירים במשרדי הממשלה ורשויות השלטון על מנת למנוע ניגודי עניינים בעת עיצובה של מדיניות ממשלתית ובעת הפעלת פיקוח ממשלתי על פעילותם של גופים פרטיים.
- שינוי משמעותי בדרכי עבודתה של ועדת הכספים של הכנסת באופן שימנע העברת כספי ציבור במהלכה של שנת התקציב באופן בלתי שקוף ולא מבוקר.
- שקיפות בהצבעת השרים בוועדת השרים לענייני חקיקה.
- מניעת העברת כספים קואליציוניים ועצירת תקנות תמיכה תקציביות ומכרזים, המהווים מסווה להתקשרויות לא חוקיות.
- תיקונו של חוק חופש המידע, באופן שיקל על קבלת מידע מרשויות שלטון ויחייב רשויות אלו ביתר שאת למימוש עקרונות השקיפות.
- חיזוק פעולתן של רשויות אכיפת החוק המופקדות על חשיפת שחיתות ועל הטיפול בעבירות כלכליות, תוך הרחבת תקני כוח האדם ביחידות המשטרה ויתר רשויות האכיפה הרלוונטיות והקצאת תקציבים מיוחדים למלחמה בשחיתות.
- הקמת רשות להגנה על חושפי שחיתויות במשרד מבקר המדינה תוך הרחבת הסמכויות המצויות בידו של מבקר המדינה בהגנה על עובדי רשויות שלטון וגופים פרטיים החושפים שחיתות שלטונית.

מערכת המשפט

עצמאותה של הרשות השופטת ויעילות עבודתה הן מרכיב חיוני לחוסנה הדמוקרטי של מדינת ישראל. בשנים האחרונות מצויה מערכת המשפט תחת מתקפה בלתי פוסקת מצד גורמים פוליטיים המבקשים להחליש את כוחה המוסרי והמוסדי. המחנה הציוני יפעל בנחישות על מנת להגן על מעמדה של הרשות השופטת ושל גופי אכיפת החוק.

ממשלה בראשות המחנה הציוני תפעל להשגת היעדים הבאים :

- הגנה בלתי מתפרשת על מעמדם העצמאי והבלתי תלוי של מוסדות החוק והמשפט בישראל, ובכללם בתי המשפט, היועץ המשפטי לממשלה, פרקליטות המדינה ומבקר המדינה וסיכול הליכי חקיקה המאיימים על מעמד זה.
- תיקון חוק יסוד השפיטה באופן שידרוש רוב מיוחס של חברי הכנסת לשינוי הרכבה של הוועד למינוי שופטים ולעיגון העיקרון של מינוי נשיא בית המשפט העליון על פי וותק (שיטת הסניוריטי).
- הנגשת שירותים משפטיים לכלל הציבור בישראל, תוך הגדלת תקציבי הסיוע המשפטי של משרד המשפטים והסנגוריה הציבורית, כך שדלתות הצדק תהיינה פתוחות בפני כל אזרח הנזקק למערכת המשפט גם אם ידו אינה משגת לממן את העלויות הכרוכות בכך.
- הגברת היעילות במערכת המשפט ולקיצור זמני ההמתנה לפסקי דין תוך תיאום מלא בין משרד המשפטים, נשיאת בית המשפט העליון והנהלת בתי המשפט, באמצעות הגדלת מספר התקנים לשיפוט, הקמת בתי משפט חדשים ומתן תמיכה תקציבית ברפורמות נדרשות בבתי המשפט.

שלטון מקומי

השלטון המקומי הוא חוליה מרכזית במערכת השלטון הדמוקרטית ושותף אסטרטגי של הממשלה ומשרדיה במימוש אחריותם וחובותיהם כלפי אזרחי המדינה. החלשתו של השלטון המקומי בשנים האחרונות משקפת את המגמה המדאיגה של צמצום אחריותה של המדינה בתחומי החינוך, הרווחה, התרבות, הביטחון האישי, הגנת הסביבה ותחומים נוספים. שיקומה של מדינת הרווחה בישראל מחייב, כפועל יוצא, את חיזוקו של השלטון המקומי.

ממשלה בראשות המחנה הציוני תפעל להשגת היעדים הבאים :

- חיזוק מעמדו החוקתי של השלטון המקומי באמצעות החלפת החקיקה המנדטורית הקיימת בתחום הדינים המוניציפאליים בחקיקה מתקדמת ומודרנית, התואמת את סמכויותיו של השלטון המקומי ואת תחומי אחריותו. החקיקה החדשה תבטיח את עצמאותו של השלטון המקומי ואת יכולות פעולתו, תוך הטמעה של עקרונות מנהל תקין וקיום מנגנוני בקרה והסדרה יעילים.
- הגדלה ניכרת של תקציבי האיזון, בדגש על רשויות מקומיות בדירוג סוציו אקונומי נמוך, ועל השבת תקציבי הפיתוח הממשלתיים.
- הגדרת סל שירותים מוניציפאלי בסיסי שיובטח בחקיקה ובתחיקה ובתקצוב משולב ממשלתי-מקומי לכל אזרח בישראל.
- תיקון העיוות בו תקציבים ממשלתיים אינם מעוברים לרשויות במדרג סוציו-אקונומי נמוך בשל אי יכולתן להקציב תקציב משלים להקצבה הממשלתית.
- קידום יעילותן של הרשויות המקומיות באמצעות הקמת עיריות גג, איגודי ערים בתחומים שונים ומסגרות מטרופוליטאניות לשיתופי פעולה בין רשויות מקומיות סמוכות.
- בחינת שינויי גבולות מוניציפאליים ואופני החלוקה של תשלומי ארנונה ממוסדות שלטון וציבור ומפעלי תעשייה, הנדרשים לחיזוקן של רשויות מקומיות במדרג סוציו אקונומי נמוך, תוך שיתוף פעולה ותיאום עם הרשויות המקומיות הנוגעות בדבר באמצעות דיאלוג בין הרשויות המקומיות לבין המגזר העירוני לגבי חלוקת משאבים והעמדת תמריצים ממשלתיים.
- שיתוף נציגי השלטון המקומי בתהליכי קבלת ההחלטות וגיבוש המדיניות הממשלתית בתחומים הנוגעים לפעולתן של הרשויות המקומיות ואשר מחייבים שיתוף פעולה בין הממשלה לבין הרשויות.
- הגדרת זכויותיהם של חברי המועצה ברשויות מקומיות והמשאבים שיש להעמיד לרשות פעולתם בחקיקה ובתחיקה, ככלי מרכזי להרחבת עקרונות השקיפות, הביקורת הציבורית והמנהל התקין ברשויות המקומיות.

אכיפת החוק ובטחון אישי

טיפול תחושת הביטחון האישי של האזרח, טיפול יעיל וחסר מורא בפשיעה, מהפגיעה בגופו של האזרח וברכושו ועד לפעילותם ההרסנית והמסוכנת של ארגוני הפשיעה, חיזוק האמון בין הציבור לבין גופי אכיפת החוק והטמעת ערכי שלטון החוק, ההגנה על זכויות האדם ואתיקה פיקודית ומקצועית – חיוניים כולם לחוסנם של שלטון החוק והדמוקרטיה הישראלית.

ממשלה בראשות המחנה הציוני תפעל להשגת היעדים הבאים :

- חיזוק תחושת הביטחון האישי של אזרחי ישראל, אכיפת החוק ומאבק בפשיעה באמצעות חיזוקה של משטרת ישראל, הגדלת תקציבה והתאמת משאביה ותקני כוח האדם העומדים לרשותה לאתגרים הנוכחיים בתחום בטחון הפנים.
- חיזוק יכולותיה של משטרת ישראל במאבק בארגוני הפשע באמצעות חיזוק היחידות המרכזיות העוסקות במודיעין, בפשיעה כלכלית ובפשיעה בינ"ל.
- הרחבת מסגרות השיטור הקהילתי במטרה להוביל להגברת הנוכחות של משטרת ישראל ברחובות הערים והיישובים ולמתן מענה יעיל ומהיר לפניות אזרחים.
- גיבוש תכניות ייעודיות של המשרד לביטחון פנים ומשטרת ישראל לטיפול בערים ויישובים שהפכו למוקדי פשיעה בשנים האחרונות, תוך היוועצות ושיתוף פעולה עם הרשויות המקומיות.
- גיבוש של תכניות ממשלתיות למאבק באלימות ועבריינות נוער תוך יצירת שיתופי פעולה בין רשויות החוק, מערכת החינוך וגורמי רווחה, ותוך שימת דגש על פיתוח מסגרות שיקום לנוער.
- גיבוש תכנית לאומית למאבק באלימות בתוך המשפחה תוך החמרת הענישה על אלימות משפחתית. התכנית הממשלתית תכלול בין היתר: הרחבה משמעותית של מספר המסגרות המציעות תמיכה, סיוע ומקלט לנשים וילדים קורבנות אלימות משפחתית והגדרתו של סל תמיכה מורחב של המוסד לביטוח הלאומי, הקמת מסגרות נוספות לשיקום בני זוג אלימים וצעדי הסברה וחינוך נרחבים.
- גיבוש תכנית ממשלתית למאבק בתאונות הדרכים בשיתוף פעולה של המשרד לבטחון פנים, משרד המשפטים ומשרד התחבורה תוך שימת דגש על טיפול ממוקד בכבישים אדומים, באיתור עברייני תנועה מועדים, החמרת הענישה על עבירות תנועה מסכנות חיים והגדלת משאביה של משטרת התנועה.
- הבטחת עצמאותה המלאה של המחלקה לחקירות שוטרים במשרד המשפטים ואי תלותה בכוח האדם המושאל ממשטרת ישראל והטמעה קפדנית של כיבוד החוק וכללי אתיקה מקצועית ברשויות אכיפת החוק.
- יישום מלא של ההמלצות בעניין חיזוקו של מערך הלוחמה באש, שגובשו בעקבות אסון השריפה בכרמל ולקיום בקרה שוטפת על היערכותו של המערך ויעילותו.
- המחנה הציוני יפעל להתאמתם של מתקני הכליאה ובתי הסוהר בישראל לדרישותיו של החוק ולתקנים הבינ"ל, תוך חיזוקן של התוכניות המכוונות לשיקום של אסירים ולשילובם בחברה לאחר שחרורם.

תקשורת עצמאית ובלתי תלויה

קיומה של תקשורת חופשית, עצמאית, מגוונת ונטולת מורא הוא תנאי ייסודי לשגשוגה של הדמוקרטיה הישראלית. האיזונים על שוק התקשורת הישראלי בשנים האחרונות מחייבים עמידה קפדנית על עצמאותו וחוסנו של השידור הציבורי בישראל בצד הסדרה של פעילות גופי התקשורת המסחריים באופן שיבטיח תחרות הוגנת, קיימות כלכלית ועצמאות עיתונאית.

ממשלה בראשות המחנה הציוני תפעל להשגת היעדים הבאים:

- שיקומו של השידור הציבורי בישראל ומניעת מעורבות פוליטית ושלטונית בפעילותו, תוך הבטחת המימון של השידור הציבורי באופן שאינו תלוי בהכרעות הממשלה.

- הגנה מלאה על זכויות העובדים בגופי השידור הציבורי וביתר גופי התקשורת במטרה להבטיח את מעמדם ועצמאותם.
- שמירה והרחבה של ההגנה המשפטית הניתנת לעיתונאים במסגרת עבודתם וקידום חקיקה המחזקת את חופש העיתונות בישראל.
- גיבוש מדיניות ממשלתית המסייעת לקיימות הכלכלית של גופי התקשורת, תוך שמירה על דרישות סף של השקעה בסוגות עלית, ביצירה מקומית ומקורית ובמתן ביטוי למגוון החוגים והקהלים בחברה הישראלית.
- הגנה על שוק העיתונות הכתובה ועל הקיימות הכלכלית של שוק זה באמצעות חקיקה או פעולות הסדרה מתחום ההגבלים העסקיים.

יחסי דת ומדינה וטיפוח תרבות יהודית רב גונית

המחנה הציוני רואה בטיפוח הזהות היהודית-הישראלית לגווניה יעד ראוי וחשוב. במקביל מחויב המחנה הציוני לחזונה של מגילת העצמאות בדבר הבטחת חופש הדת, המצפון והפולחן של כל אזרחי ישראל. יעדים ציוניים ודמוקרטיים אלו מחייבים הסדרה מחודשת של חלק מן התחומים הנוגעים ליחסי הדת והמדינה בישראל.

ממשלה בראשות המחנה הציוני תפעל להשגתם של היעדים הבאים :

- חתירה לגיבוש הסכמות ציבוריות רחבות בעניין השינויים הנדרשים ביחסי הדת והמדינה בישראל, תוך טיפוח השיח בין הקהילות, החוגים והמגזרים השונים בחברה הישראלית ובעם היהודי.
- מימוש חובתה של מדינת ישראל להעניק לכל אזרח את זכות היסוד להקמת משפחה, למיסוד מלא ורשמי של הקשר הזוגי ולפירוקו באופן בו יבחר לעשות כן ועל בסיס שוויוני.
- ביטול מרוץ הסמכויות בין בתי הדין הרבניים ובתי המשפט לענייני משפחה בהליכי גירושין והטמעת כלים של גישור ופישור בסכסוכים משפחתיים.
- ביסוס קשרים איתנים של מדינת ישראל עם כל הזרמים והחוגים בעם היהודי והענקת מעמד שווה לכל הקהילות הדתיות במדינת ישראל.
- מימוש החוק לקבורה אזרחית, הקמת בתי עלמין אזרחיים ברחבי הארץ והנגשתם לכלל האזרחים, במקביל להמשך פיתוח פתרונות לקבורה רוויה בבתי העלמין הקיימים ואכיפה של כללי מנהל תקין, שקיפות ותודעת שירות בתאגידי הקבורה.
- שמירת מעמדם של השבת ומועדי ישראל כימי המנוחה הרשמיים במדינת ישראל. בימי מנוחה אלו תתאפשר פעילות תרבות, נופש, בילוי ופנאי לרבות במתקני ציבור. במקביל יצומצמו היקפי הפעילות המסחרית בשבת על מנת להקטין את מספר העובדים הנדרשים לעבוד בימי המנוחה. במקביל יפעל המחנה הציוני לחיזוק ההגנה על הזכויות הסוציאליות של העובדים הנדרשים לעבוד בימים אלו.
- פיתוח דגמים קהילתיים של אספקת שירותי דת, הנשענים על התארגנות עצמאית וחופשית של קהילות ושל איגודי קהילות ותמיכה שוויונית של המדינה בפעילותם.
- מניעת כל סממן של הדרת נשים במרחב הציבורי בישראל.
- מימוש מדיניות גיור מקלה ומקרבת שתסייע לאזרחי ותושבי ישראל המעוניינים בכך להשלים את מסעם האישי והמשפחתי ליהדות ולחיק עם היהודי, תוך הקפדה על

- עקרונות הפלורליזם וחופש הדת והמצפון ותוך טיפוח שיתופי הפעולה עם כל הזרמים והחוגים בעם היהודי.
- שמירה קפדנית על אופיו הממלכתי של צה"ל, תוך העצמת תפקידו של חיל החינוך בגיבוש תפיסת העולם הממלכתית והפלורליסטית של מפקדי צה"ל וחייליו.
- הרחבת מספר המתגייסים החרדיים לשירות צבאי או אזרחי לטובת העמידה ביעדי הגיוס מקרב אוכלוסייה זו הקבועים בחוק, תוך חתירה מתמדת לשיח ולהבנה עם הציבור החרדי.
- הגדלת שיעור התעסוקה וההשתתפות בשוק העבודה בקרב הציבור החרדי, בדגש על ציבור הגברים, באמצעות הרחבת המסגרות להכשרה מקצועית והמכינות הקדם אקדמיות וגיבוש מערכת תמריצים יעילה.
- טיפוח התרבות היהודית בישראל ולהנגשת המקורות ההיסטוריים והרוחניים של העם היהודי לציבור הרחב, מתוך תפיסת עולם פלורליסטית ורב גונית.
- מתן תמיכה ממשלתית לארגוני ההתחדשות היהודית ולבתי המדרש הפלורליסטים על בסיס שוויוני וענייני וביטול האפליה המתמשכת בתקצובם.
- הקמת אגף לתרבות יהודית פלורליסטית במשרד החינוך במקביל לפעילותם של האגף לתרבות חרדית והאגף לתרבות תורנית.
- לימודי התרבות היהודית במערכת החינוך הממלכתית יתבססו על ערכיו ומטרותיו של החינוך הממלכתי ועל עקרונות דו"ח ועדת שנהר.
- ביטול המנהלת לזהות יהודית שהוקמה בתקופת הממשלה היוצאת במשרד לשירותי דת ולריכוז התמיכה הממשלתית בתחום התרבות היהודית במשרד החינוך ובמשרד התרבות, תוך יישום מלא של עקרונות הפלורליזם והשוויון.
- הקצאת משאבים שוויונית לשירותי הדת הניתנים לציבור הלא יהודי בישראל ולביטול האפליה הנמשכת בתחום זה.
- הפעלת תחבורה ציבורית בימי המנוחה במתכונת מצומצמת, תוך התחשבות מרבית בזכויות העובדים בענף ובמאפיינים הדתיים והתרבותיים של כל יישוב. הסדרי התחבורה הציבורית בימי המנוחה יקבעו בשיתוף הרשויות המקומיות.

קליטת עליה ושילוב העולים בחברה הישראלית

משימת קיבוץ הגלויות היא ביטוי מרכזי להיות מדינת ישראל ביתו הלאומי של העם היהודי. לאורך השנים היו העולים החדשים מכל ארצות העולם מקור לעוצמה וחוסן לחברה הישראלית, ובזכותם התפתחה החברה הישראלית להיות חברה רב גונית ורבת פנים. עם נפילתו של מסך הברזל והתמעטות מספרם של היהודים בארצות המצוקה הפכה העלייה לישראל למעשה רצונית מובהקת המעיד על הקשר עם הארץ ועל הרצון להביא את הזהות היהודית לכדי מימוש מיטבי. על מדינת ישראל להיערך לשינוי בדפוסי העלייה תוך מתן מענה לאתגרים שעדיין ניצבים בפני העולים מחבר המדינות ומאתיופיה בעשורים האחרונים

ממשלה בראשות המחנה הציוני תפעל להשגת היעדים הבאים:

- עידוד העלייה לישראל מכל ארצות העולם, תוך שימת דגש על עליה מתוך מניעים של זהות ובחירה ערכית וציונית.
- הרחבת התמיכה הממשלתית בתוכניות לעידוד עליה כדוגמת תוכנית "נעלה".

- גיבוש תוכנית ממשלתית משותפת עם הסוכנות היהודית וארגונים נוספים כדוגמת "נפש בנפש" להקמת מרכזים לעידוד עליה בקהילות היהודיות ברחבי העולם.
- גיבוש תוכנית ממשלתית לבחינת הנמכת המחסומים שעומדים בפני עולים בעלי מקצועות אקדמיים מפוקחים (עורכי דין, רופאים, רופאי שיניים וכו') בכל הנוגע לקבלת הסמכה והיתר עיסוק בישראל.
- גיבוש תוכנית ממשלתית לעידוד עלייה של עולים צעירים תוך התמקדות בפתרונות דיור, תעסוקה ולימודים אקדמיים.
- הקמת מסלול טיפול ייעודי בחיילים עולים במשרד הקליטה בשיתוף עם משרד הביטחון תוך הרחבה משמעותית של תוכניות הסיוע לאחר השחרור וליווי החיילים העולים במשך שנתיים מיום שחרורם, לרבות באמצעות סיוע בשכר דירה והכוון תעסוקתי.
- שיפור משמעותי בעבודת רשות האוכלוסין בטיפול בבקשות של עולים ובני משפחותיהם על רקע הומניטארי ועל רקע איחוד משפחות, לרבות באמצעות הרחבת תקני כח האדם ברשות העוסקים בתחום זה.
- גיבוש תוכנית ממשלתית לסיוע ייעודי לעולים קשישים שאין לרשותם חסכון פנסיוני ונכסים מניבים בישראל.
- מתן פתרונות דיור ראויים לעולים מאתיופיה שעדין נמצאים במרכזי קליטה של הסוכנות היהודית, תוך סיוע בהכוון תעסוקתי וביטול הזיקה בין השלמת הליכי הגיור לבין סיום השהות במרכזי הקליטה.
- הקמת רשות ממלכתית למורשת יהדות אתיופיה והרחבת התקציבים הממשלתיים להעסקתם של הקייסים והמנהיגים הקהילתיים של יהדות אתיופיה באמצעות הרשויות המקומיות ולא רק באמצעות הרבנות הראשית.

מדינת ישראל ויהדות התפוצות

מדינת ישראל היא ביתו הלאומי והריבוני של העם היהודי ומרכז רוחני ותרבותי בעבור כל יהודי העולם. יחסיה של מדינת ישראל עם יהדות התפוצות צריכים להיות מושתתים על כבוד, הידברות, וערבות הדדית, ועל הכרתה של מדינת ישראל בקהילות, בחוגים ובזרמים השונים בעם היהודי. מדינת ישראל תוסיף לפעול למימוש חזון קיבוץ הגלויות ברוחה של מגילת העצמאות תוך הכרה בחשיבותן וערכן של הקהילות היהודיות ופעילותן בכל רחבי העולם.

ממשלה בראשות המחנה הציוני תפעלת להשגת היעדים הבאים:

- עידוד הקשר בין יהודי התפוצות למדינת ישראל באמצעות השתתפות ממשלתית בתוכניות ייעודיות כדוגמת: "מסע" ו-"תגלית".
- חיזוק יחסיה של מדינת ישראל עם כלל הקהילות היהודיות בעולם, תוך השקעה בחינוך הציוני, לימודי השפה והתרבות העברית ועידוד הביקור של יהודי התפוצות במדינת ישראל, בדגש על הדור הצעיר.

- הגברת מעורבותה ותמיכתה של ממשלת ישראל בתוכניות חינוך, קהילה ומעורבות חברתית, המפגישות יחד קהלים ישראלים ויהודים מן התפוצות, לרבות במסגרת מערכת החינוך הממלכתית.
- חיזוק פעולתם של המוסדות הלאומיים, כשולחן המשותף של מדינת ישראל ויהדות התפוצות, תוך התאמת דפוסי פעילותם לעת הנוכחית ולאתגרי השעה ותוך הקפדה על עקרונות של שקיפות, מנהל תקין ויעילות.
- מימוש האחריות המוסרית של מדינת ישראל לרווחתן וביטחונן של הקהילות היהודית בתפוצות, תוך שיתוף פעולה ותיאום עם הממשלות במדינות העולם וכיבוד מלא של ריבונותן.

אזרחי ישראל הערבים, הבדואים, הדרוזים והצ'רקסים

השגתו של שוויון בין אזרחי ישראל היהודים ואזרחי ישראל הערבים, הבדואים, הדרוזים והצ'רקסים הוא יעד מרכזי של החברה הישראלית וביטוי ראשון במעלה לאופייה הדמוקרטי של מדינת ישראל וללקחי העבר שנושא עמו העם היהודי. שוויון זה ראוי שישקף גם את העובדה שאזרחי ישראל הערבים ואזרחי ישראל הדרוזים, הבדואים והצ'רקסים מהווים קהילות מיעוט בעלות מאפיינים תרבותיים, דתיים ולשוניים ייחודיים ובעלות קשרים היסטוריים עם הארץ. התדרדרות היחסים בין הציבור היהודי והציבור הערבי בשנים האחרונות והשתלטותן של עמדות קיצוניות על השיח הציבורי והפוליטי מחייב מאמץ מיוחד להשגתו של שוויון אזרחי ולטיפוחו של מכנה משותף אזרחי וכלל ישראלי.

ממשלה בראשות המחנה הציוני תפעל להשגת היעדים הבאים :

- הקצאת משאבים שוויונית לכלל אזרחי המדינה בתחומי הבריאות, החינוך, הרווחה, התשתיות, הדיור, התעסוקה והביטחון האישי תוך חתירה ומחויבות לסגירת הפערים בין המגזר היהודי בישראל לבין המגזר הערבי והמגזר הדרוזי וביטול האפליה.
- גיבוש תוכנית עבודה רב שנתית לכלל משרדי הממשלה הרלוונטיים לצמצום הפערים בין הציבור היהודי ובין הציבור הלא יהודי בישראל. גיבוש התוכנית ומימושה יופקד בידי צוות משימה ייעודי במשרד ראש הממשלה.
- הרחבת התוכניות לקליטת אזרחים ערבים, בדואים, דרוזים וצ'רקסים בשירות הציבורי, במשרדי הממשלה, בשירות החוץ וברשויות המקומיות תוך קביעת יעדים כמותיים ולוחות זמנים להשגתם.
- גיבוש ויישום של תוכנית רב שנתית לפיתוח מרכזי תעשייה בערים וביישובים ערבים, בדואים ודרוזים ברחבי הארץ ומרכזי תעשייה משותפים לרשויות מוניציפאליות יהודיות, ערביות ודרוזיות.
- גיבוש ויישום תוכנית רב שנתית בתחום פיתוח התיירות בערים ויישובים ערבים, בדואים, דרוזים וצ'רקסים תוך העמדת מסלול ממשלתי למענקים והלוואות למפתחי מפעלי תיירות ונופש.

- פיתוח תוכניות לשיתופי פעולה אזוריים בין רשויות יהודיות ורשויות ערביות, בדואיות ודרוזיות לרבות בתחום פיתוח התשתיות והקמת איגודי ערים משותפים.
- גיבוש תוכנית רב שנתית לחיזוק הביטחון האישי בערים והיישובים הערבים בישראל, באמצעות הרחבה משמעותית של מסגרות השיטור הקהילתי, גיוס משמעותי של אזרחים ערבים לשירות במשטרת ישראל, טיפוח האמון, ההידברות ושיתופי הפעולה בין המשטרה והרשויות המקומיות הערביות ומתן מענה יעיל לצרכי הביטחון האישי של תושבי רשויות אלו.
- השוואת התקצוב בפועל של תלמידי החינוך הממלכתי הערבי והדרוזי לתקצובם של התלמידים בחינוך הממלכתי העברי ושיפור משמעותי בתשתיות בתי הספר ומתקני החינוך ברשויות הערביות, הבדואיות והדרוזיות.
- הקמת מועצה מייצגת לחינוך הערבי הממלכתי במשרד החינוך.
- הגדרת מסלול מהיר לאישור תכניות מתאר ובנין ערים לרשויות ערביות, בדואיות ודרוזיות, מתוך מטרה לקדם פתרונות למצוקת הדיור החריפה במגזר הערבי ובמגזר הדרוזי. זאת בשיתוף פעולה מלא עם הרשויות המקומיות ותושביהן, תוך עידודה של בניה רוויה ואימוץ סטנדרטים מתבקשים של תכנון ואכיפה.
- בחינה של שינויים נדרשים בגבולות המוניציפאליים של רשויות ערביות, בדואיות ודרוזיות לטובת פיתוח מרכזי תעשייה, פיתוח מתקנים ציבוריים לרבות פארקים ושטחי נופש, ויישום פתרונות למצוקת הדיור.
- גיבוש מתווה מחודש להסדרת מעמדם של היישובים הבדואים הלא מוכרים בנגב תוך הידברות מתמשכת ושיתוף פעולה עם תושבי היישובים ונציגיהם ותוך התחשבות בצורכי התכנון, הפיתוח והגנת הסביבה.
- הסדרת הספקת השירותים הציבוריים ביישובים הבדואים הלא מוכרים במקביל לגיבוש המתווה להסדרת המעמד בהתאם לפסיקת בג"ץ.
- חיזוקה של החברה האזרחית במגזר הערבי ובמגזר הדרוזי באמצעות הרחבת התמיכה הממשלתית בפעילותם של ארגוני החברה האזרחית במגזרים אלו וקידום שיתופי פעולה בין משרדי הממשלה לארגונים.
- עידוד וטיפוח של התרבות הערבית, התרבות הבדואית, התרבות הדרוזית והתרבות הצ'רקסית בישראל באמצעות הגדלת התמיכה הממשלתית לרשויות המקומיות ולארגונים הפועלים בתחום זה.
- הרחבת השימוש בשפה הערבית במרחב הציבורי בישראל וברשויות השלטון המשרתות את ציבור דוברי הערבית, לרבות באתרי האינטרנט הממשלתיים.
- הקצאה ראויה של משאבי השידור הציבורי לטובת ציבור דוברי הערבית בישראל.
- הרחבת התמיכה בתנועות הנוער הפועלות במגזר הערבי ובמגזר הדרוזי, בפעילותן של חברת המתנ"סים ברשויות הערביות, הדרוזיות והצ'רקסיות וקידום מפעלי ספורט, פנאי ונופש.
- הרחבה משמעותית של תקני שנת השירות, מסלולי ההתנדבות, והשירות האזרחי-קהילתי עבור בוגרי בתי הספר במגזר הערבי, תוך הידברות מתמשכת ושיתופי פעולה

עם נציגי הציבור ותוך הכרה בתהליך ההדרגתי הנדרש בעניין זה ובצורך להימנע מכפייה .

- גיבוש תכניות סיוע ממשלתיות ייעודיות לחיילים משוחררים מקרב הציבור הדרוזי והציבור הבדואי הנותנות מענה למאפיינים ולצרכים הייחודיים של יוצאי צבא אלו .

מאבק בגזענות וקידום קיום משותף

הגזענות היא תופעה החותרת תחת אושיות החברה הישראלית ואשר פוגעת במגוון רחב של קבוצות וחוגים. בשנים האחרונות מתמודדת החברה הישראלית עם גילויי גזענות חסרי תקדים, הזוכים לרוח גבית מצד נבחרי ציבור, אנשי דת ומובילי דעה. גילויים אלו אינם עוד בגדר תופעות שוליים וההתמודדות עמם דורשת פעולה מערכתית, שלצדה מהלכים משמעותיים לקידום הקיום המשותף של כלל אזרחי ישראל.

ממשלה בראשות המחנה הציוני תפעל להשגת היעדים הבאים :

- בלימת הצעות חוק המיועדות לפגוע בזכויות האזרחים הלא יהודים בישראל ולצמצום מרחב הפעילות הפוליטי והציבורי שלהם. המחנה הציוני יפעל בכנסת כנגד גילויי גזענות ולאומנות מצד נבחרי ציבור לרבות באמצעות הרחבת כללי האתיקה כנגד גילויים אלו והחמרת צעדי הענישה בגינם.
- הבטחת האכיפה של האיסור על הסתה גזענית ועל אפליה במתן שירותים וכניסה למקומות ציבוריים. המחנה הציוני יפעל לשדרוג החקיקה הקיימת בתחום זה, לרבות באמצעות הגדרת הסתה גזענית כעוולה אזרחית.
- אכיפה יעילה ומלאה של הדין המשמעותי על עובדי ציבור המסיתים לגזענות ולאלימות ולפיטוריהם מן השירות הציבורי.
- הפסקת מימון ציבורי לגופים המשמשים כר ובסיס לפעילות גזענית, לפעילות אלימה ולהסתה.
- הקמת נציבות ממשלתית למאבק בגזענות. הנציבות הממשלתית אשר תפעל במשרד המשפטים תופקד על מעקב, גיבוש מדיניות ממשלתית, תיאום בין משרדי הממשלה ומתן סיוע לנפגעי הסתה גזענית ואפליה על רקע גזעני.
- פיתוח תכניות ממשלתיות בהיקף נרחב לקידום מפגשים והיכרות בין מגזריה וחוגיה השונים של החברה הישראלית במערכת החינוך הממלכתית ובמסגרות נוספות. המחנה הציוני יפעל להקצאת תמיכה ממשלתית מיוחדת למפעלי תרבות ויצירה משותפים ליהודים וערבים בישראל.
- הרחבת מספרם של בתי הספר הדו לשוניים, שילובם המלא במערכת החינוך הממלכתית ומתן תמיכה בצרכיהם הייחודיים של מוסדות חינוך אלו.
- הרחבת התמיכה הממשלתית במפעלי תרבות ויצירה המביאים לידי ביטוי את פניה המגוונת של החברה הישראלית ובמפעלי חינוך המיועדים לטיפוח חברה רבת תרבותית, סובלנית ומכילה.

שילוב ציבור בעלי המוגבלויות והצרכים הייחודיים

שילובם המלא של ציבור הנכים וציבור בעלי הצרכים המיוחדים בחברה הישראלית בכל זירותיה: חינוך, תעסוקה, תרבות וחיי קהילה ומתן מענה ראוי לצרכים המיוחדים של קהלים אלו הוא אבן בוחן ערכית וחברתית. המציאות החברתית הקשה השוררת בישראל פוגעת בקהלים אלו באופן מיוחד. פגיעה זו מחייבת שיקום אחריותה של המדינה להעמדת סיוע ותמיכה ראויים לקהלים חשובים אלו.

ממשלה בראשות המחנה הציוני תפעל להשגתם של היעדים הבאים:

- עדכון קצבאות הביטוח הלאומי המשולמות לציבור הנכים ולציבור בעלי הצרכים המיוחדים במטרה להשיבן לרמה המאפשרת קיום בכבוד.
- הפסקת תהליכי ההפרטה של המוסדות הממשלתיים לטיפול באנשים בעלי צרכים מיוחדים והגברה ניכרת של הפיקוח והאסדרה של המוסדות הפרטיים הפועלים בתחום.
- מתן עדיפות תקציבית וקדימות לתוכניות דיור קהילתי, המשלבות בעלי צרכים מיוחדים בקהילה.
- מימוש מלא של החקיקה והתחיקה בתחומי ההנגשה במוסדות ציבור ובמקומות תעסוקה ואכיפתן.
- קידום תכניות השילוב של תלמידים בעלי צרכים מיוחדים במוסדות החינוך ובכיתות הלימוד, תוך הגדלת התקציבים הנדרשים ליישומן.
- הטלת חובה להנגשתם של תכני ואירועי תרבות לבעלים צרכים מיוחדים ובעלי מוגבלויות והגדלה משמעותית של התמיכה הממשלתית במוסדות תרבות המשרתים באופן בלעדי או באופן משלב קהלים אלו, הן כיוצרי תרבות והן כצרכני תרבות.
- הגברת השתתפותן של אוכלוסיות בעלות צרכים מיוחדים במעגל העבודה באמצעות סיוע ייעודי, הקמת מרכזי השמה ייעודיים בשירות התעסוקה, פיתוח תוכניות להכשרה מקצועית והעמדת תמריצים למעסיקים, תוך קביעת יעדים מדדים להרחבת ההשתתפות בשוק התעסוקה.
- קידום תיקוני חקיקה שיאפשרו לאנשים עם מוגבלויות לרכוש השכלה ומקצוע ולהשתלב בשוק העבודה מבלי שיאבדו את הקצבה המגיעה להם בגין מוגבלותם.
- הקצאת משאבים ממשלתיים לתמיכה בארגונים היציגים של ציבור הנכים וציבור בעלי הצרכים המיוחדים וגיבוש תקנות תמיכה ייעודיות לארגוני החברה האזרחית, תנועות נוער וארגוני נוער ומוסדות תרבות, קהילה ופנאי הפועלות למען קהלים אלו ובקרבתם.

ציבור הלהט"ב

מניעת אפליה על רקע נטייה מינית וזהות מגדרית וקידום זכותו של ציבור הלהט"ב לשוויון הם ביטוי חשוב לאופייה הדמוקרטי של מדינת ישראל ולטיפוחה של החברה הישראלית כחברה

סובלנית. מתן ביטוי שלטוני, ציבורי וחינוכי ליעדים אלו חיוני לקידום ערכים של קבלה והכלה, במיוחד על רקע הפגיעה הנמשכת בבני נוער ומבוגרים על רקע נטייתם המינית וזהותם מגדרית בתא המשפחתי, בזירה הקהילתית ובמרחב הציבורי.

ממשלה בראשות המחנה הציוני תפעל להשגת היעדים הבאים :

- מתן הכרה רשמית וממוסדת בזוגיות של בני זוג מאותו המין והשוואה מלאה של זכויותיהם לאילו של זוגות הטרוסקסואלים נשואים.
- עיגון בחקיקה של התקדימים שנפסקו על ידי בתי המשפט בישראל בעניין זכויות הלהט"ב ולשינויי חוקים המאפשרים אפליה על רקע של נטייה מינית וזהות מגדרית.
- יינתן ההסדר החוקי הנוכחי המאפשר פונדקאות בישראל עבור בני זוג נשואים, יפעל המחנה הציוני לביטול האפליה הקיימת בהסדר הנוכחי של זוגות להט"ב.
- הקצאת תקציבים ממשלתיים וציבוריים לצורכי ציבור הלהט"ב ולארגוני החברה האזרחיים הפועלים למען זכויות ציבור זה ובקרבו.
- קידום החינוך לסובלנות תוך שילוב תכנים פלורליסטיים הנוגעים לציבור הלהט"ב ולזכויותיו במערכות החינוך השונות ולקידום פעולות הסברה ברשויות המקומיות ובמוסדות ציבוריים.
- גיבוש תוכנית ממשלתית בתחומי החינוך והרווחה לסיוע לנוער להט"ב, בשל היותו קבוצת נוער בסיכון בעל מאפיינים ייחודיים, תוך שיתוף פעולה עם ארגוני הקהילה הגאה הפועלים בתחום זה.
- החמרת הענישה על פשעי שנאה, לרבות אלו המבוצעים על רקע נטייה המינית וזהות מגדרית, ולהגברת האכיפה.
- הטלת איסור על פרסוםם ושיווקם של טיפולים נפשיים המיועדים לשינוי נטייתו המינית של האדם (טיפול המרה) זאת בהתאם לעמדתם של אנשי המקצוע בתחום, המצביעים על הנזקים הנפשיים והפיזיים הקשים שגורמים טיפולים אלו.
- שינוי מדיניותו של משרד הבריאות בנוגע לתרומות דם כך שלא תמנע אפשרות התרומה מקהלים שונים בחברה ישראלית באופן מכליל, מפלה ופוגעני.
- קידום זכויות הציבור הטרנסג'נדר בישראל ומיגור האלימות ואי השוויון המופעלים נגדו, תוך הכרה בצרכיו הייחודיים של ציבור זה.

תרבות

התרבות הישראלית על שלל ביטוייה ומופעייה מבטאת את שאר הרוח של החברה הישראלית ואת ריבוי פניה ומשמשת כשגרירה של הרוח הישראלית ברחבי העולם. התרבות הישראלית מהווה בעת ובעונה אחת מקום מפגש של הקולות השונים בחברה הישראלית וגורם מעורר שיח, חשיבה וביקורת עצמית. טיפוחה של התרבות הישראלית ברמה הקהילתית והלאומית, הנגשתה לציבור הרחב ושמירתה מפני התערבות פוליטית דורסנית חיוניים לחיזורה של החברה

*הישראלית כחברה דמוקרטית ופתוחה אשר מממשת גם את החזון הציוני בדבר תחייתו
התרבותית של העם היהודי בארצו.*

ממשלה בראשות המחנה הציוני תפעל להשגת היעדים הבאים :

- קידום התרבות הישראלית על מגוון מופעיה וביטויה כביטוי מרכזי לרוחה של החברה הישראלית ולריבוי פניה וקולותיה.
- הגברת הנגישות של אזרחי ותושבי המדינה למוסדות התרבות ולמוזיאונים ולאירועי ולתכני תרבות מתחומי הספרות, המוזיקה, התיאטרון, המחול והקולנוע ולהבטחת חוסנם של מוסדות אלו באמצעות הגדלה ניכרת של התמיכה הממשלתית לתחום התרבות, ותוך מתן סיוע מיוחד למוסדות התרבות הפועלים בפריפריה.
- שימור המורשת התרבותית של החברה הישראלית לדורותיה בתחומים השונים, לרבות תחום הזמר העברי, באמצעות השקעת משאבים ייעודית לתחום זה.
- הבטחת חופש היצירה והביטוי האומנותי ולמניעת התערבות פוליטית לא ראויה במוסדות התרבות, בתכני יצירתם ובתקצובם.
- קידום וטיפוח גופי תרבות קהילתיים וגופי תרבות המשרתים קהלים בעלי מאפיינים מיוחדים בתחום התרבות באמצעות הרחבת התמיכה הממשלתית בפעילותם וקיום מיזמים משותפים בתחום התרבות הקהילתי עם גופים אלו ועם הרשויות המקומיות.
- הטלת חובה להנגשתם של תכני ואירועי תרבות לבעלים צרכים מיוחדים ובעלי מוגבלויות ולהגדלה משמעותית של התמיכה הממשלתית במוסדות תרבות המשרתים באופן בלעדי או באופן משלב קהלים אלו, הן כיוצרי תרבות והן כצרכני תרבות.
- חיזוק ההשקעה של גופי שידור מסחריים וציבוריים בסוגת עילית ובפיתוח הפקות מקור, תוך התקשרות עם יוצרים וגופי יצירה ותרבות עצמאיים.
- הבטחת תגמול ראוי ליוצרים בעבור יצירתם והשימוש בה והקמת קרן לתמיכה ממשלתית בסופרים, משוררים, אמנים ויוצרים, בתאום עם הארגונים היציגים בתחום התרבות והאומנות.
- פיתוח תכניות פנסיה ליוצרים ואומנים כחלק מן המהלך הכולל להרחבת מסלולי הפנסיה הממלכתית לעצמאים.

ספורט

הספורט מטפח את חוסנו הגופני והנפשי של האדם, תורם במידה משמעותית לבריאות הציבור ומהווה מכשיר חיוני להקניית ערכים, בדגש על ציבור האזרחים הצעיר. קידומו של הספורט העממי בצד טיפוח ענפי הספורט המקצועיים הם יעד חשוב של הממשלה, תוך שמירה על בלימת תופעות של אלימות וגזענות במגרשי הספורט, טיפוח עקרונות של מנהל תקין ושקיפות בגופי הספורט השוני.

ממשלה בראשות המחנה הציוני תפעל להשגתם של היעדים הבאים :

- חיזוק התשתיות הציבוריות המאפשרות הכשרת ספורטאים מקצועיים בענפי הספורט והרחבת התמיכה הממשלתית בספורטאים מצטיינים המייצגים את מדינת ישראל בענפי ספורט אולימפיים ובינ"ל.
- הגדלת התמיכה הממשלתית במסגרות של ספורט עממי וקהילתי ובהקמתם של מתקני ספורט ברמה הקהילתית והמקומית המיועדים לשימוש של הציבור הרחב.
- הבטחת השקיפות והמנהל התקין בהתאחדויות הספורט השונות, באמצעות חקיקה ופעולות הסדרה, תוך עמידה בכללים הבינ"ל של מניעת מעורבות פוליטית וממשלתית בפעילותם הייעודית של גופי הספורט השונים.
- עידוד המגמה לבעלות של אוהדים על קבוצות ספורט באמצעות הקמת מסלולי ייעוץ, ליווי ותמיכה במשרד התרבות והספורט.
- הרחבה ניכרת בתמיכה הממשלתית בספורט הפרא-אולימפי, בהקמת תשתיות ספורט מתאימות לבעלי מוגבלויות וצרכים ייחודיים ובהכשרת אנשי מקצוע מתאימים לשם ליוויים.
- גיבוש תוכנית ממשלתית למניעת אלימות במגרשי הספורט בשיתוף גורמי החוק, האכיפה והחינוך, ובתיאום עם התאחדויות הספורט וקבוצות הספורט, תוך החמרת הענישה והאכיפה מחד והשקעה במפעלי חינוך והסברה מאידך.

תנועות נוער, מכינות קדם צבאיות וקהילות צעירים

לתנועות הנוער הציוניות ולמסלולי ההגשמה שהתפתחו מקרבן היה תפקיד מכונן בבנייתה של מדינת ישראל. תפקיד ציוני זה לא תם, וגם כיום יש למסגרות החינוך והעשייה של בני הנוער והציבור הצעיר בישראל מקום מרכזי בקידומה של החברה הישראלית לעבר חזון חברת המופת. טיפוחן של מסגרות אלו והעצמתן הוא צו השעה במאמץ להטמיע ערכים של שליחות ציבורית, אחריות חברתית וחלוציות.

ממשלה בראשות המחנה הציוני תפעל להשגת היעדים הבאים :

- הרחבה ניכרת בתקציבי תנועות הנוער הפועלות בהתאם לעקרונות הכרזת העצמאות ומטרות החינוך הממלכתי בישראל. תמיכה ממשלתית ייעודית תינתן למפעלים של תנועות הנוער בקרב אוכלוסיות מוחלשות, נוער בסיכון ונוער בעל צרכים מיוחדים.
- הגדלה רב שנתית ומתמשכת של מספר התקנים למסלולים השונים של שנת שירות בתיאום עם רשויות הביטחון, תוך שימת דגש על המסלולים המוצעים לציבור הצעיר החילוני והמסורתי (הזוכים כיום לייצוג חסר במסלולי השירות הלאומי-אזרחי).
- הסדרת תמיכה של המדינה בהקמת תשתיות הדיור והפעילות של המכינות הקדם צבאיות, לרבות באמצעות שיתופי פעולה עם מפעל הפיס והמוסדות הלאומיים, תוך פיתוחן כמרכזים לעשייה חינוכית וקהילתית.

- תיקון חוק המכינות הקדם צבאיות כך שיכלול תמיכה תקציבית בפעילות המכינות בקרב בוגריהן במהלך השירות הצבאי ולאחריו.
- גיבוש תכנית ממשלתית לתמיכה בקהילות הצעירים הפועלות ברחבי הארץ, בדגש על הפריפריה, תוך הקצאת תקציבים לתמיכה ישירה בפעילותן והגדרתן כמוסדות מתנדבים לתועלת הציבור. התוכנית הממשלתית תכלול תמריצים לשילוב של חברי קהילות הצעירים במפעלי חינוך, קהילה, העצמה חברתית ותרבות ביישוביהם.
- ביטול האפליה הקיימת בין הגרעינים התורניים לבין קהילות הצעירים והמשפחות הצעירות החילוניות והמשלבות, בכל הנוגע לתמיכה הממשלתית.

החברה האזרחית וארגוני המגזר השלישי

טיפוחה של חברה אזרחית יציבה, משגשגת, יעילה ויצירתית היא מרכיב מרכזי בקידום של ערכים דמוקרטיים וחברתיים וביצירת שיח פורה ומתמשך בין האזרחים לבין רשויות השלטון. בעשורים האחרונים טושטשו הקווים המבחינים בין פעילות שלטונית לבין פעילותם של ארגוני המגזר השלישי תוך העברת תחומי אחריות של הממשלה לטיפולו של המגזר השלישי. ניצול הערכים המוספיים של החברה האזרחית, לרבות יכולתה להציב מראה למול רשויות השלטון ולהוות גורם מבקר ומקדם, יעניק לארגוני המגזר השלישי את מקומם הראוי במארג החיים הדמוקרטי בישראל.

ממשלה בראשות המחנה הציוני תפעל להשגת היעדים הבאים:

- חיזוק החברה האזרחית בישראל תוך הדגשת הערכים המוספיים של ארגוני המגזר השלישי ובלימת הטשטוש בין תחומי האחריות של רשויות השלטון והעמותות והתאגידים שלא למטרת רווח.
- תיקוני חקיקה ותחיקה לביטול האפליה במיסוי של העמותות.
- הרחבת האסדרה של פעילות העמותות בתחום השקיפות, הביקורת הפנימית והמנהל התקין, תוך פישוט ההלכים הבירוקרטיים הנדרשים מתאגידים ללא כוונת רווח.
- הגברת השקיפות בתקנות התמיכה של המדינה לארגונים ללא כוונת רווח, הגברת הפיקוח והשקיפות בהתקשרות משרדי הממשלה במיזמים משותפים עם עמותות, במטרה להבטיח התחרות הוגנת.
- הקמת שולחן עגול לממשלה ולארגוני החברה האזרחית.